VILNIUS. Ketvirtadienis 1929 m. Rugpiutis men. 15 d. III metai

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI, VIENYKITĖS.

Pirmyn!

№ — 17 (48)

*Kas vergo retežių nedrįsta numest—
Tas laisvas niekuomet nebus! J. Janonis.*

SOCIALDEMOKRATŲ ORGANAS.

KORESPONDENCIJOS Adr.: Wilno, Urząd Pocztowy 1. Skrytka Nr. 115. Red. adr. ul. Antokolska 54a.

EINA DU KARTUS Į MĖNESĮ

Prenumerata: Lenkijoj metams 4 auks., pusei metų 2 auks. Lietuvoj metams 4 litai, pusei metų 2 lit. Užsieniuose dvigubai. Atskiras numeris 20 sk.

Rugsėjo 7 8 d. d. L. S. D. O. U. Konferencija Vilniuje.

INTERNACIONALAS IR KOVA PRIEŠ FAŠIZMĄ

Socialistinio Darbininkų Internacionalo Vykd. Komitetas savo posedy liepos 28—29 d. d. tarp kitko priemė nutarimą del fašistinio teroro Lietuvoje. Lietuvoje siaučia žiauriausia diktatura, apie tos diktaturos žiaurumus Vakarų Europos demokratija turi labai maža žinių. Tik karts nuo karto pasikartojantys socialistų žudymai atkreipia Europos demesį į mažą Lietuvą, bet fašistai, plačiai naudodamies valstybes iždu ir aparatu, liaudies pastangas išsivaduoti iš okupantų jungo perstato kaipo lenkų intrigas ar net valstybes išdavikų darbą. Kulturingas europietis negali sau įsivaizdinti tų žiaurių kovos priemonių, kokiomis diktatura kovoja prieš demokratines Lietuvos šalininkus. Karo stovis, cenzura, žvalgyba, kalejimai, karo lauko „teismai“, suimtųjų kankinimai, įvairus ištremimai ir panašus dalykai nieko dar nesako tam, kas pats visų tų dalykų nepatyrė. Lietuvos fašistiniai budeliai prieš Europą stengiasi pasirodyti „kulturingais“ žmonemis ir žiurint į cilindruotus Lietuvos „atstovus“ sunku įsivaizdinti, kad tie ponai atstovauja įsiutusių budelių gaują, kuri jau treti metai žudo kraštą. Savo kruviną terorą Lietuvos fašistai „pateisina“ lenkų ar tariamųjų „teroristų“ veikimu ir, reikia pasakyti, kad tuo budu fašistams kurį laiką sekesi apgaudineti demokratinę Europą. Tiktai fašistiniu suvedžiojimu galima išaiškinti tą faktą, kad tuo metu kai Vokietijoj, Anglijoj ir kitose valstybese socialistai stovi prie valdžios vairo, Lietuvoje socialistai žiauriausiu budu yra persekiojami ir žudomi. Žmogžudys Voldemaras socialistų krauju suteptomis rankomis sveikinasi su Vakarų Europos socialistų vadais, socialistų budelis demokratinėj Europoj neranda to pasmerkimo, kokio kiekvienas budelis turi susilaukti.

Paskutiniu metu padetis šiuo žvilgsniu keičiasi. Europos socialistai pradeda suprasti tikrą dalykų stovį Lietuvoje. Pasakomis apie lenkus, ar teroristus nebepavyks Voldemarui suvedžioti Europos demokratijos atstovų. Bet vis tik nuo supratimo iki atatinkamo veiksmo yra ilgas dar tarpas.

Tuščia but tikėti, kad Europos proletariatas už mus nuvers lietuviškąjį fašizmą. To nebus Lietuvos darbo liaudis pati turi savo kovos barą atlaikyti ir pati turi kruvinąjį Lietuvos fašizmą nuversti. Bet jei tarptautinis darbininkų klases solidarumas, kurio reiškejas yra Socialistinis Darbininkų Internacionalas, nera tiktai tuščias žodis, tai Lietuvos darbininkija turi teises laukti iš užsienių draugų pilno supratimo savo kovai.

Paskutinio laiko įvykiai įtikina mus, kad Lietuvos liaudies pastangos išsivaduoti randa pilno pritarimo ir net paramos Vakarų Europos socialistuose. Reikia tikėti, kad Soc. Darb.

Internacionalo V. Komiteto priimtoji rezoliucija dar daugiau suįdomins V. Europos socialistus Lietuvos liaudies kova, o kartą susidomėję jie supras kokį niekšiška, žiauri ir darbo liaudžiai kenksminga lietuviškojo fašizmo diktatura yra. Kartu jie supras, jog fašizmo leidžiamieji melai apie lenkiškus „teroristus“ ir panašius dalykus neturi jokio pagrindo. Kovojant už savo šalies laisvę Lietuvos liaudžiai yra butina turėti Europos demokratijos pritarimą savo pusėj.

Voldemaras skundžiasi.

Kaip vaikas gavęs lupti bėga pas mocią pasiskųsti, taip ir kraugerys Voldemaras skundžiasi Tautų Sąjungai del pasikėsinimo prieš jo brangiausią asmenį. Kodel tai daroma? Ar Voldemaras mano, kad Tautų S-ga jį apgins nuo noglos smerties? Manome, kad ne. Voldemaras del savo kailio apsaugos daugiau tiki kruvinajai žvalgybai ir leitenantų brigadai negu T. S gai Tegu Voldemaras skundžiasi T. Sąjungai kiek tik jam lenda, tas jo neišgelbes; kai sukils pavergta Lietuvos liaudis negelbes ne T. S-ga, ne kiti galingi Voldemaro globejai. Kruvinas šuva sulauks savo galo ir kiekvienas demokratas turi deti visas pastangas, kad jo galas prieitų kuo greičiausiai. Kalbedami apie Voldemaro galą mes turime galvoj ne jo vieno galą, bet visos kruvinos fašistines sistemos galą. Lietuva turi buti demokratine valstybe, o del to reikia nusluoti—ir be jokios abejones bus nušluotas — kruvinas fašizmas.

Ne savo apsaugai ir ne Lietuvos reikalus saugodamas Voldemaras kreipesi į T. S-gą su durnu skundu. Priežastys yra kitos.

Išleidus fašistams kraugerišką įstatymą prieš Lietuvos demokratus visa Europa atkreipe savo demesį į mažą Lietuvą, kurioje šaika budelių smaugia kraštą. Lietuvoj viešpatauja žiauriausia diktatura. Karo lauko „teismų“ budeliai, žvalgybos siutimas, komendantų sauvaliavimas Lietuvoje primena laukinių barbarų šeimininkavimą okupuotame krašte. Paskutinis „įstatymas“ perejo savo begedišku žiaurumu visas ribas ir todel Europoj pradejo daugintis balsai apie lietuviškojo fašizmo baisenybes. Pateisindamas savo žmogžudišką politiką kruvinasis Voldemaras ir pasiunte T. S gai notą del tariamo emigrantų teroro. *Skundo tikslas yra ne lenkus apskųsti, bet paciam save pateisinti Europos akyse del kruvino fašistų šeimininkavimo Lietuvoje.* Savo notoje Voldemaras begediškai prisipažįsta, kad esą fašistų valdžia „buvo priversta išleisti specialų įstatymą... atentatams panaikinti“. Čia Voldemaras save teisina, jis nori persistatyti Europai pusetinai padoriu žmogumi, o ne niekšu budeliu, kurio rankos yra suteptos nekaltų Lietuvos demokratų krauju. Mes abejojame, ar pavyks Voldemarui apgauti Europos viešąją nuomonę. Kruvinas begedis bus tinkamai įvertintas ir gal nebetoli tas laikas, kada ir T. S-goj žulikavotą „diktatorių“ pavadins tikru vardu.

Pati Voldemaro nota suredaguota labai nemandriai. Ką reikia įrodyti, tą Voldemaras ima kaipo faktą ir tuo remia visą savo argumentavimą.

Pirmiausiai Voldemaras meluoja, kad emigrantai praeitą pavasarį turejęs kokias tai grupes Vilniuje, kurias mokinę ginklą vartoti. Tai yra begediškas melas. Kitas melas yra tas, kad esą emigrantai dirbą už lenkų pinigus. Apie „ginkluotas grupes“, apie „lenkų pinigus“ ir t p. nesąmones fašistų spauda jau senai loja, bet visa tai yra tušti plepalai be įrodymų.

Emigrantai socialdemokratai skelbe ir skelbia ginkluotą kovą prieš fašistus Lietuvoje, nes kito kelio į demokratinį Lietuvos tvarkymąsi šiuo metu visai nera. *Ginklu kovoti prieš fašistus reikia ne todel, kad lenkai to nori ar nenori, bet todel, kad Lietuvos liaudis kitaip niekada neatsikratys fašistinių okupantų vergijos.* Tai yra toki tiesa, kurią žino kiekvienas Lietuvos demokratas.

Voldemaras isvardina keletą atentatų, kuriuos esą padarę emigrantai su lenkų bombomis. Labai įdomu, kad tų atentatų tarpe yra ir Mariampoles žvalgybos „išsprogdinimas“, kurį atliko pati Mariampoles žvalgyba. „Sprogdintojas“ žvalgybos agentas Sakavičius Petras, atsiunte emigrantams laišką, kuriame giresi padaręs „sprogdinimą“. Kadangi emigrantai su juo jokių santykių „del tolymesnio teroro“ nenorejo tureti, tada šis ponas nusieme kaukę ir su banda sau panašių Voldemaro agentų bande užmušti ką nors iš emigrantų. „L. Aidas“ savo laiku stambiomis raidemis rašė apie Mariampoles žvalgybos „sprogdinimą“ pabreždamas, kad tai „pleckaitininkai padarė“. Dabar Voldemaras su tuo „sprogdinimu“ važiuoja net į T. S-gą durnių ieškoti. Atentatai, kaip žvalgybos butų sprogdinimai ir p. yra betikslus ir nieko teigiamo neduoda. Todel, vien tiktai tikslingumo sumetimais, atentatus mes atmetame. Jei butume nors truputį tikri, kad užmušus Voldemarą išnyks fašizmas, butume senai jau tą erkę užmušę. Bet taip nera. Iš Voldemaro užmušimo pasidžiaugs tik Merkiai, Daukantai ir panašus prochvostai, o Lietuvos liaudžiai lengviau nebus. Ne pavienius fašistus reikia užkampiuose žudyti, bet visą fašizmo sistemą turime pašalinti. Provokatorius, kurie už pinigus lenda į priešfašistines organizacijas, reikia šaudyti kaip pasiutusius šunes. Tokius sutverimus kaip Uscilą, Karpavičių, Žemelį ir k. patariame šaudyti ir, jei galesime prieiti patys, jų nepagailesime. Provokatorius anksčiau ar veliau išnaikinsime, nes to reikalauja apsigynimas. Jei apsileisti šnipais, tai greit ne vienas net ir nekalčiausias žmogus nebebus tikras savo rytojumi, nes šnipas gali ne tik „kaltą“, bet ir nekaltą pražudyti.

Voldemaras savo notoje pastebi, kad mes išpranašavę atentatą prieš jo brangų asmenį. Girdi, gegužes 1 dieną mes rašeme, kad jis gaus kulipką kakton, o gegužes 6-tą buvo pasikėsinimas. Jei teroristai butų geriau taikę, o Voldemaras iš baimes nebutų šliaužęs ant pilvo į teatrą, šiandien Voldemaras ne notas rasytų, bet pragare su velniais kortoms loštų. Jei mes butume atentatą rengę, tai tik jau tuo pat metu nebūtume Voldemarą perspeję, kad jis saugotųsi. Jei nors butume žinoję, kad kas tai kitas rengia, butume tylėję, nes del niekšo Voldemaro gyvybes visai mums galva neskauda. Perspejome Voldemarą todel, kad visa kruvina jo politika turi iššaukti atentatus. Mes ir dabar sakome Voldemarui, kad jis visų Lietuvos demokratų neišžudys ir nesusodins į kalejimus. Liks dar žmonių, kurie jį patį pagirdys jo paties krauju. Gal nebetoli ta valanda, kada „Liet. Aidas“ išeis juodai pasipuošęs... Voldemarui pravartu tą žinoti.

Visa Voldemaro nota remiasi melu. Jis kaltina lenkus už tai, kad politinė emigracija neduoda jam ramumo. Bet kur gi rasti tuos durnius, kurie tikes, kad lenkai pagimde politinę emigraciją? Ar lenkai kalti, kad Lietuva neprieina prie vidujines taikos? Ar lenkai kalti, kad Lietuvos liaudis neatsisako nuo savo teisių ir veda kovą su okupantais fašistais? Galimas daiktas, kad fašistų viešpatavimas Lietuvoje eina lenkų naudai ir ypač tiems lenkams, kurie neatsisako prie progos Lietuvą suvalgyti. Fašistų žmogžudiškas šeimininkavimas silpnina Lietuvos atsparumą, pakerta liaudies norą ir pasiryžimą naujai iškovotą nepriklau-

somybę branginti, o reikalui esant ir ginti ją. Lietuva, kuri tik kalėjimus ir išnaudojimą liaudžiai teduoda, liaudies akyse neverta yra, kad ją branginus ir gynus. Savytarpės žudynės Lietuvoje rengia kapą Lietuvos nepriklausomybei. Bet kas iš to seka? Mes sakome, kad reikia nuvyti nuo valstybės vairo fašistų okupantų šaiką, o fašistai norėtų, kad Lietuvos liaudis kantriai vilktų jų uždėtą jungą ir ilgus metus vergautų išnaudotojams. Jei buti vergu, tai nėra jokio skirtumo ar vergauti lenkui, vokiečiui, rusui, ar savo „tautiškam" žmogžudžiui Voldemarui ir jo sebrams dvarininkams. *Mes kovojame ir kviečiame visus į ginkluotą kovą už nepriklausomą, liaudies valdomą Lietuvos Respubliką, o dėl to pirmiausiai reikia nuversti fašistinių išnaudotojų valdžią.* Kai kruvina Smetonos Voldemaro valdžia bus nuversta, tada Lietuvos liaudis pati bus krašto šeimininkas. Tada darbo liaudžiai Lietuva bus ne kalėjimas ir ne verguvė, bet laisva tėvynė, kurios nepriklausomybės išlaikymui negaila bus ir didžiausių aukų.

J. Dgn.

VINCAS GALINIS
L. S. D. P. sekretorius, b. Seimo atstovas nuteistas sykiu su 14 draugų mirti.

Domės! — Žodis priklauso p. Z. Toliušiui!

Liepos mėn. visai pripuolamai teko susitikti su p. Z. Toliušiu ir turėti nors trumpą, bet gan įdomų pasikalbėjimą. Kadangi p. Toliušis nėra šiaip sau eilinis valstiečių liaudininkų narys, bet yra tos partijos vadas, manau kad charakteringesnius musų pasikalbėjimo bruožus, liečiančius fašizmą ir fašistus Lietuvoj bus įdomu kiekvienam išgirsti ir todėl aš tai išdėstau juodu ant balto.

Pasisveikinęs su p. Toliušiu, po nekurio bendro pasikalbėjimo pastačiau klausimą.

— Kas girdėti Lietuvoj?

Lietuvoj — pasigirdo atsakymas — viskas tvarkoj. Turime stiprią valdžią, kuri be jokių dvejonių apvalys kraštą nuo nepageidaujamų elementų ir išves iš tų partinių rietenų, į kurias jis buvo pakliuvęs prieš gruodžio 1926 m.

— Nejaugi iš tiesų taip yra—paklausiau nustebęs?

— O kaip tamsta manai? Jus politiniai emigrantai tik kenkiate Lietuvai ir perdaug išpučiate tuos visus *tautiškos vyriausybės* darbus užsieny. Nei cenzura, nei karo stovis nėra jau taip baisus, kaip apie juos rašoma. Norint dirbti, pilnai galima dirbti kurybinį darbą ir prie esamų sąlygų, dar geriau negu pirma, nes dabar nieks negali varyti tokios demagogijos ir kelti suirucių krašte, kaip prieš 1926 metus, kad darė komunistai ir visi kiti nevalstybiniai žmonės. O tai jau yra didelis žingsnis pirmyn musų valstybiniame gyvenime.

— Jei jau taip gerai yra, kaip tamsta nupieši, tai kodėl laikraščiuose tenka skaityti apie žmonių šaudymus, sodinimus į kalėjimus ir t. t.

- Na, o ką reik daryti su tais, kurie kovoja prieš valstybę? Kaip tamsta manai? Pagirti juos, ar ką? Ko užsitarnauja, to ir verti.

— Bet p. Toliusi, juk Šiauliuose buvo sušaudyti keturi valstiečių liaudininkų partijos nariai, kurių kovoje prieš valstybę, jokiu budu negalima įtarti.

— Niekus Tamsta kalbi. Tokie žmonės, kaip kad sušaudyti Šiauliuose, kurie eina su bombomis žudyti tautiškos vyriausybės žmonių, nėra netik, kad verti valstiečių liaudininkų vardo, bet bendrai lietuvio vardo. Ir su tokiais, kaipo valstybės priešais, kitaip pasielgti negalima. Tiesiog gėda, kad musų partijoj galėjo buti tokių narių. Bet aš esu tikras, kad ateity jų nebus, nes tai yra žmonės be jokio atsakomybės jaumo ir be platesnio valstybės reikalų supratimo, jei prie panašių žygių gali prisileisti. Reikia pagaliau suprasti, kad kiekvienas kraštas turi tokią vyriausybę ir valdymo formą, prie kokios jis yra priaugęs. O jei mes šiandien turime p. Voldemaro vyriausybę, reiškia kad prie kitokios musų tauta nėra priaugus. Bet visų blogiausia, kad visokie neatsakomingi asmens to nepajėgia ar nenori suprasti ir žinoma dasileidžia prie įvairių avantiurų ir išsišokimu, iš kurių tik musų tautos priešai tegali pasidžiaugti. Pavyzdžiui, kad ir pasikėsinimas prieš Voldemarą. Juk to žygio dalyvius ir organizatorius, kitaip negalima pavadinti, kaip siaurapročiais ir politiniais analfabetais.

— Bet atsiprašau, užsieny buvo gandai pasklydę, kad atentatą prieš Voldemarą buvo suruošusi pati žvalgyba, tikslu padaryti jį populeresniu.

— Kam tokius niekus kalbėti. Kaune kiekvienas žino, kad atentatą prieš Voldemarą suruošė studentų aušrininkų organizacijos nariai: Vosylius, Gudelis ir Bulota. Gudeliui su Bulota pavyko pabėgti, o sugautas Vosylius viską išsipasakojo išduodamas savo visą organizaciją. Na ir p. sakyk tamsta ar tai ne nesubrendusių vaikų darbai?

— Kodėl?

— Kodėl. Todėl, kad daro ir patys nežino ką darą, nes jie neįsivaizduoja kas but buvę nužudžius Voldemarą.

— Kas?

— Aišku kas. Butumėm susilaukę klerikalų valdžios su Bistru priešaky. O tas but šimtą kartų blogiau. Šiaip ar taip kalbėsim, o turim pripažinti, kad Voldemaras yra pažangus žmogus ir savo griežta politika baigia naikinti klerikalizmo įtaką Lietuvoj. Tai sunku kai kam suprasti, bet man, kaipo senesnės kartos atstovui, aišku, kad Voldemaras savo politika vykdo musų gyvenime Kudirkos ir kitų varpininkų ideologiją.

Aišku, kad dabartiniu pereinamuoju momentu jis turi nugalėti labai daug sunkumų. Bet kuomet tie visi sunkumai bus nugalėti ir kuomet visuomenė bus apvalyta nuo visokių nenuoramų — tuomet bus sušauktas seimas ir vadinamas fašizmas pats save išsigyvens. O šiandien reikia skaitytis su faktais. Ir todėl man

atrodo, kad ta visa taip vadinama priesfašistine kovą, kurią veda politine emigracija ir dalis nesusipratusios visuomenes kraste yra tik bergždžias pastangų eikvojimas ir vandens pilimas ant svetimo maluno.

— Ant kieno maluno?

— Kam cia klausti ant kieno, kad ir be to aišku, jog ant lenkų ir bolševikų maluno. Tiek vieni, tiek kiti yra amžini musų tautos priešai ir deda visas pastangas, kad pražudyti Lietuvos Nepriklausomybę. O politine emigracija, susideda su tais priesais ir padeda jiems jų nešvariuose siekimuose. Tai yra tiesiog negražus ir išdavikiskas dalykas. Geriau, kad mes turime tokią Lietuvą, kokią šiandien turime, negu kad jos visai neturetumem. O dabar. Ta Lietuva jau ir taip maža, su saujele gyventojų, o ir tie patys dar pešasi, mušasi ir t. t. Sakyk man tamsta, kur tai matytas dalykas.

— Nieko panašaus p. Toliusi. Man atrodo, kad politine emigracija, kaip tik kovoja prieš tuos, kurie žudo Lietuvos Nepriklausomybę. O butent, prieš fašistus.

— Ką tamsta kalbi. Prieš kokius fašistus? Kur yra tie fašistai musų krašte? Tai yra tie patys žmones, kaip aš, kaip tamsta ir kaip kiekvienas musų. Bet atsiranda žmonių grupe, kuri butinai išgalvoja, iškraipo, vienus pavadina fasistais, kitus ne fašistais ir t. t. Mums lietuviams reiktų to vengti ir dirbti visiems is vieno, bet nesiskirstyti taip ir nesipiauti. O jei mes to nesuprantam, tai tas tik parodo ant kiek esam atsilikę. Paimkim kitas tautas, kad ir tokią Vokietiją. Juk Vokietijoj daug didesni priešingumai, bet ir tai tokių piautinių nera. O pas mus ir tų priešingumų veik visiškai nera, o tuo tarpu nuo peštynių galva sukasi. O tas viskas eina tik musų priešų naudai.

— Bet kas prie to privede?

— Tik ne dabartine vyriausybe! O jei tamsta nori žinoti, tai prie to privede, bent mano supratimu, lenkų intrigos. Jie visokiais budais kiršina musų krašte vienus prieš kitus ir tiek. Savaime aišku, kad randas žmonių, kurie jų gražiems žodžiams patiki ir pradeda pilti vandenį ant jų maluno. Tas pats ir su politine emigracija. Ir todel jums emigrantams, žinoma, kurie galite, patariu pasinaudoti paskutiniu vyriausybes išleistu įstatymu ir grįžti Lietuvon. O kurie negalite tai atsitraukti nuo to bergždžio politinio veikimo ir mokinkites, kad veliau grįžę į Lietuvą butumet naudingais. Gi is tos taip vadinamos priešfašistinės kovos nieko gero neiseis ir todel nereikia bergždžiai eikvoti pastangų bei kiršinti visuomenes. Pasibaigs tas pereinamas periodas, grįš pamažu krašto gyvenimas lygsvaron ir bus viskas daug geriau, kaip ligi tol kad buvo. Reikia tik biski pakenteti. O tuo tarpu sudiev, nes man jau laikas važiuoti.

— Sudiev p. Toliuši. Linkiu tamstai laimingos keliones — tariau atsisveikindamas su p. Z. Toliušiu.

Likęs vienas pradžioj lyg ir nustebęs buvau, nes pamanau ar p. T. tik neserga proto liga, taip kalbedamas apie fašistus ir fašizmą Lietuvoj. Bet kuomet prisiminiau, kad per visą pasikalbėjimą p. Toliušis elgesi kaip visai sveikas ir normalus žmogus—nusiraminau. Nusiraminau ir pradejau galvoti kodel p. Z. Toliusis *taip, o ne kitaip kalba?* Kodel jis taip umai pakeite savo demokratinį nusistatymą grynai fašistiniu?

Puikiai prisimenu, kad pries gruodžio 17 d. fašistinį perversmą p. Z. Toliušį, teko man pažinti kaipo demokratines Lietuvos visuomenės atstovą, atstovavusį tą visuomenę seime. Veliau, kuomet fašistine diktatura sukrikde musų krasto politinį gyvenima nustamdama jį požemin, p. Z. Toliusis buvo lyg ir pasitraukęs is politinio gyvenimo. Apie jį tiek tekdavo išgirsti, kiek fašistų „Lietuvis" vėliau „Lietuvos Aidas" pagirdavo p. Toliusį už jo lojalumą vadinamajai „tautinei vyriausybei". Kokia kaina tuos viesus pagyrimus iš fašistų puses p. Z. Toliušis gaudavo—apie tai buvo įvairiai kalbama.

Daug kas tuoj po gruodžio smurto pasakojo, kad p. Z. Toliušis buvo vienas iš tų, kuris kartu su p. Papečkiu, buv. krašto apsaugos ministeriu demokratinej vyriausybej, padejo fašistams sklandžiai apsidirbti gruodžio 17 d. naktį. Todel jam tuč tuojau buvo siulomas teisingumo ministerio portfelis fasistų klikos kabinete. Bet p. T. nuo to atsisake, kad jo neįtartų išdavime eiliniai partijos nariai.

Be tos, gan iš patikimų šaltinių girdetos, versijos yra dar du neužginčijami faktai iš p. Toliusio politines spekuliacijos. Pirmas faktas yra tas, kad tuoj po fasistinio perversmo p. Toliusis padejo visas pastangas, kad prikalbeti Šleževičių atsistatydinti ir veliau priversti dr. K. Grinių atsisakyti nuo prezidentavimo. Nes kaip žinoma dr. K. Grinius, kuomet pas jį atsilanke fasistines bandos delegacija su Plechavičium priešaky, reikalaujanti, kad jis atsistatydintų—pradžioje delegacija išvijo lauk sakydamas:

— Jei norite šaudykit mane, bet ne jus mane išrinkote ir ne pries jumis atsistatydinsiu.

Bet fašistai dr. K. Griniaus šaudyti bijojo ir dejo visas pastangas, kad jis pats geruoju atsistatydintų. Pagelbininką tam tikslui atsiekti jie rado p. Z. Toliusio asmeny. Z. Toliušis padejo visas pastangas, kad partine liaudininkų virsunių delegacija priverstų dr. Grinių atsistatydinti. Ir kaip žinome priverte.

Antras faktas yra sekantis. Kuomet p. Z. Toliusis sužinojo apie dr. Pajaujo ruosiamą sukilimą pries fašistus tuoj pasake.

— Jezus Marija! Bus kraujo praliejimas; reik begti pasakyti prezidentui.

P. Toliušis taip ir padare. Jo pranešimo rezultatai: dr. Pajaujis ir visa eile kitų demokratijos kovotojų išprovokuoti atsidurė kalejime.

Kuomet as šituos faktus prisiminiau, supratau kodel p. Z. Toliusis taip o ne kitaip kalba apie fašistus ir fašizmą Lietuvoj. Jis kalba todel taip, o ne kitaip, kad jis pats yra *ne mažesnis fašistas už Voldemarą*, jeigu drįsta pastarąjį nykštuką ir kraujagerį vadinti garbingojo Kudirkos pasekeju ir jo demokratiškų idejų vykintoju. Ir pamanykit tik, Kudirka ir Voldemaras. Na kas išskirus p. Toliusį drįstų Voldemarą lyginti prie Kudirkos? Tur but tik p. Toliusio prietelius Pr. Dailyde, buv. „Lietuvos Žinių" redaktorius. Bet daugiau tai jau tikrai niekas.

Ir stai šiandien tokie žmones a la p. Toliušis vadina save demokratijos atstovais Lietuvoj. Bet kartu jie giria tuos nieksus, kurie kovotojus už demokratiją saudo, kiša į kalejimus ir visokiais budais naikina. Kuriems galams toks veidmainiavimas? Kam apgaudineti tas mases, kurios nesigailėjo kovoj už demokratiją kruvinų aukų? Kam mulkinti joms akis? Tiesa, dalis jau tų masių, kurios seke paskui p. Toliušius ir Dailydes, praregejo ir netik, kad pasmerkė „savo" vadus atsišaukime išleistam savo laiku Rygoj, bet savo aukomis parode, jog jos kitaip galvoja apie fašizmą ir fašistus negu p. Z. Toliusis ar fašistinis ministeris Stokholme p. Dailyde. Bet dalis liaudininkiskų masių dar tiki savo vadų demokratiškumu. Kad įtikinti jas, kad tie vadai kaip p. Toliušis yra nemenkesni fašistai už tautininkų fašistų klika, skelbiame čia p. Z. Toliusio nuomonę apie fašistus ir fašizmą. Jei kas mano, kad tai ne tiesa, kad p. Toliušis taip negalejo kalbeti, tai šių eilučių autorius, kuriam teko su p. Toliusiu kalbeti, prašo lai po pasirodymo to straipsnio p. Z. Toliušis „Lietuvos Žinių" artimiausiame Nr. užginčija visa tai.

Isvadas gi iš p. Toliušio minčių palieku padaryti redakcijai ir kiekvienam skaitytojui.

— *is.*

Redakcijos prierašas. „Pirmyn" skiltyse jau buvo rasyta, kad valst. liaudininkų partija diktaturos sąlygose suelžejo. Plačiosios valstiečių mases atsiskyre nuo tokių vadų, kaip parsidavelial Papečkis, Toliusis, Rimka, Dailyde, Strimaitis, Vileisis ir k. Pačių vadų tarpe jauciamas visiskas visų galų suirimas. Vileisio istorija parode visišką liaudininkų sukrykimą. Šiandien ne vienas iš vadų nežino, ko liaudininkai siekia, gyvena tik s ai dienai tikedamiesi, kad šventa dvasia apšvies Voldemaro protą ir jis pakvies juos į vyriausybę. Dar blogiau yra apačiose. Visa eile liaudininkų velke jų paseke vadus ir parsidave fašistams, o tie, kuriems demokratija nebuvo vien tik tuščias žodis, dirba nelegalese priešfašistinese organizacijose. Dabar ne naujiena, kad parsidavelis „liaudininkas" šnipineja savo buvusius draugus liaudininkus ir juos parduoda fašistams. Toki yra liaudininkų partijos tragedija — kaire nebežino, ką mano dešine, o dešine suuodusi, ką daro kai re, bega skysti fašistams.

Mes esame rasę, kad ne kas kitas, kaip tik klasiniai priešingumai suskalde valstiečių liaudininkų partiją. Buržuazija, jei tik jai nekliudoma laisvai išnaudoti darbo žmones, sutinka su bet kokia valdymo forma. Ar caras, ar kaizeris, ar erke Voldemaras visi yra geri, jei tik galima nevaržomai engti darbininką, smaugti valstietį. Lietuvos fašizmas trečiais savo ponavimo metais galutinai įsikinke į turtingųjų vežimą. Žydų kapitalais auganti „tautiškoji" pramone tunka iš beteisio ir pavergto darbininko prakaito. Dvarininkas, užmiršęs savo lenkišką honorą, laižosi prie deržimordų diktatorių ir už tai gauna atlyginimą už nusavintus dvarus Diktatura, griežtomis kruvino smurto ir sauvales priemonemis, atstovauja turtingųjų reikalus, todel prie diktaturos ir sliejasi visi darbo liaudies priešininkai. Prie diktaturos linksta ir „Kudirkos idealų sekejai" liaudininkų vadai. Toks Toliusis deržimordišką Musteikio šeimininkavimą „laikinai" visai pateisina ir jį net remia. Visai kitaip į diktaturą žiuri eiliniai val. liaudininkai. Jiems demokratija nera kudirkiškas idealas, bet gyvenimo butenybe. Diktaturoje beteisis valstietis yra atiduotas ne tik lupikų išnaudojimui, bet ir pries kiekvieną policininką turi sprandą lenkti. Beteisis, prasiskolinęs ir begaliniai suvargęs Lietuvos valstietis gali pasirinkti tik du keliu — arba kovoti už savo teises ir kartu už savo buities pagerinimą, arba gali dar ilgus metus dejuoti ir penedamas parazitinius diktatorius vilkti paniekinto vergo jungą. Demokratija tai yra kelias į sviesesnį rytojų ne tik darbininkams, bet ir valstieciams, todel demokratiniai obalsiai valstieciuose randa didelio pritarimo Lietuvos valstiečiai jau yra daug ir aukų už demokratinę Lietuvą padeję. Liaudininkų vadų parsidavimas laikinai kovą pasunkina, bet galutinos pergales nesutrukdys.

Kai kam pasikalbejimas musų bendradarbio su Toliušiu gali atrodyti karikatura, bet, deja taip nera. Toliusis tik atvaizdina tą upą, kurs viespatauja sukiužusiuose liaudininkų vaduose. Jei Dailides, Toliusiai ir K-o butų nuoseklus, jie visai liaudininkų partiją likviduotų ir su visu savo pasekėjų abazu pereitų prie fašistų, bet jie to nedaro del dviejų priežasčių: Prisidejus prie fašistų vadams, eiliniai liaudininkai aiskiai pamatytų savo vadų judošystę ir greiciau suprastų reikalą kovoti slaptose organizacijose pries fašistus Dabar kai kas iš eilinių liaudininkų vis dar tiki į jiems nesuprantamą Toliusio taktiką ir mano, kad tas ponas dar nera fašistiniams banditams galutinai parsidavęs. Kita priežastis, del ko liaudininkai dar negavo galo Voldemaro gleby, yra dr. Griniaus ir dalinai Šleževičiaus, o taip pat provincijos veikejų opozicija. Dr. Grinius pats sako, kad vienintele klaida, kurią jis save gyvenime esąs padaręs, tai buvęs atsisakymas is prezidento vietos Kai pernai emigrantai liaudininkai savo atvira me laiške [1]) griežtai kritikavo l audininkų vadus Dr. Grinius V. Liaud. tarybos posedy pripažino jiems tiesą. Dr. Griniaus autoritetas ir provincijos liaudininkų spaudimas sulaiko Toliušį, Strimaitį ir K o nuo atviro parsidavimo Voldemarui. Bet užtai užkulisiuose voldemariniai liaudininkai dirba savo ir paraližuoja bet kokį opozicinį liaudininkų veikimą. Toliušis ir jo bičiuliai privede prie to, kad liaudininkų partija sių dienų kovose yra lygi nuliui. Eiliniai liaudininkai tą turi žinoti ir padaryti savo išvadas. Mes nekviečiame apleisti liaudininkų eiles, tą kiekvienas pats sau išspręs, bet žinoti tikrą dalykų stovį yra butinai reikalinga. Dvipramiškumui turi buti padarytas galas. Partija, kurios vadovybej sedi ir žmogžudžio Voldemaro liokajus Toliušis ir širdingas demokratas Grinius yra nesveika.

Red.

[1]) Žiūrek „Pirmyn" 1928 m. 17 (24) nr.

Lietuvos klerikalai apie Voldemaro kalejimus.

Krikščionių demokratų išperos—darbo federacijos vadai Ambrozaitis ir Jočys, pabuvoję keletą dienų Kauno s. d. kalejime ir keletą savaičių Varnių koncentracijos stovykloj, kurią irgi kalejimu pavadino, atsistoję krikščioniskoj pozoj ir apieravoję iškentetasias „mukas" Dievo garbei, išdrožė sieksninį straipsnį „L. Darbininke", voldemarinių kalejimų adresu.

Pasak tų krikščioniskųjų „daktarų", Lietuvai, kaipo valstybei ir katalikybei gresia baisus pavojus iš... savo locnų kalejimų, kurie kas metai paruošia simtus atkaklių bolševizmo apaštalų. Maskva, pralaimejusi musį su lietuviais kovos laukuose, esanti perkelusi savo veikimą į Lietuvos kalejimus. Tam veikimui ypatingai palanki dirva susidariusi Voldemaro šeimininkavimo laikotarpy, kuomet gyvenant sustiprinto karo stovio laikus, per kalejimus ir arešto namus pereiną daug visokių žmonių, kuriuos bolsevikai tuojau paima savo globon. Paemę globon suteikia jiems moralės ir materialės paramos, tuo padarydami juos savo šalininkais.

Maskva esanti savo agentams Lietuvoj įsakiusi nedaryti jokių sunkenybių dabartiniam Voldemaro fašistiniam režimui, tyleti apie sukiužusią darbo federaciją, kurios vadai taikosi prie Voldemaro stalo paesti ir nors kiek atsigauti, bet vesti griežtą kovą su socialdemokratais, kurie tą pasiutusį Voldemaro režimą stengiasi pašalinti.

Kalejimai dabartiniu laiku esą virtę centrais bolševistines agitacijos Lietuvoj, nes kalejimuose bolsevikai esą gausiai šelpiami socialistine literaturą, pinigais ir placiomis informacijomis. Šalia bolševistines propagandos kalejimuose, už administracijos akių viešpataująs griežtas bolsevizmo režimas, griežta diktatura. Tas režimas stai kaip esąs praktikoj vykdomas:

> „Toji diktatura, sako krikščioniskieji „daktarai", grobia į savo nagus ne vien tiktai patenkančius kalejiman bolševikus, bet ir šiaip nieko bendro su socializmu neturinčius žmones (ateitininkus, bei pavasarininkus). Patekai kalejiman ir turi stoti bolševikų kolektyvan, kitaip tau gresia didžiausias persekiojimas, paniekinimas, kiekviename žingsnyje ir net pavojus gyvybei (atsi-

Lietuvos Jaunime, Tau Žodis!

Pažvelgus į praeitį.

Dalijami ordenai Plechavičiams, Merkiams, Musteikiams, Glovackiams ir kitiems.

Kas žuvo fronte kovoje su lenkais, bermontininkais ir bolševikais? Kas nuplišę, išalkę ir sušalę ejo į kulkų ugnį, kada tie ponai sedejo štabuose ir girtuokliavo? Kas vede aktingą kovą prieš despotiją Rusijos carizmo laikais, kada tie ponai rusams kampininkavo, tarnavo jų ochrankoj o kunigai viešai, per bažnyčias, liepe isduoti tuos, kurie drįsta kalbeti pries Dievo „pateptinį" carą? Kas turejo pernešti besikuriančios Lietuvos ekonominį krizį ir visus sunkumus? Kas atnašavo tiek daug aukų Lietuvos Nepriklausomybei, ir buvo pasiryžę kas valandą stoti į kovą prieš bet kokį pavergeją tose sunkiose lietuvių tautai valandose? Kas? —

Lietuvos liaudis, Lietuvos darbo jaunimas.

Po 1917—18 metų, kada subirejo monarchų sostai, Vokietijos, Austrijos, Latvijos ir kitų kulturingų kraštų darbininkiskasis jaunimas organizavosi į Sporto, Respublikos Sargų ir kitas panasias socialistines apsigynimo organizacijas. Lietuvos jaunimas merdėjo kleboniška sutana apdengtas. Švietimasis, politine kova—buvo apmirę. Lietuvos darbininkiškasis jaunimas buvo atskirtas nuo kulturinio pasaulio. Lietuvos jaunimas turejo maitintis „apsvieta", plaukiančia iš klebonijos ir sakyklų. Todel ir nestebetina, kad tokia prietaringųjų bobelių organizacija, kaip pavasarininkai, turejo sugaudę įvairiais pažadais ir gražiais obalsiais nemažą skaičių jaunimo.

Kada masiniai organizuotas Latvijos, Vokietijos ir kitų kraštų socialistinis jaunimas turejo atremti įvairius fašistinius puolimus, Lietuvos pažangusis jaunimas turejo nešti „patrijotiško policininko" „deržimordos" režimą, ir net buvo jų terorizuojamas.

Triuksmingai praejo III seimo rinkimai, duodami demokratijai balsą, puse metų stropaus organizavimo profesinių sąjungų, paliuosavimas mokyklų nuo apaštolų globos, valymas valstybinio aparato nuo parazitų ir klebonisko gaivalo, nedave progos taip trumpu laiku suorganizuoti jaunimo į tvirtesnę organizaciją.

Gruodžio 17 d. perversmas yra viena didelė priežastis, kad socialistinis Lietuvos jaunimas nebuvo suorganizuotas į tvirtą organizaciją, kuri butų galejus atremti avantiuristinius fašistų puolimus.

Visa tragedija ir gludi tame, kad Lietuvos jaunimas, nesuprasdames savo reikšmes gyvenime, buvo nepasiruosęs kovai. Lietuvos demokratija, nežinodoma is kurios puses priešas puls, organizavo profesines sąjungas, vare kulturinį darbą, o iš pasalų užpulta, negalejo atremti palyginamai silpnučio priešo.

Praeitis negrįš. Bet praeity padarytos klaidos neturi butį pakartotos. Lietuvos darbininkiškajam jaunimui tebunie gyvenime ta didele pamoka

Dabartinė padetis.

Juodoji era. Drakoniškas naikinimas visko, kas buvo sukurta. Pradeta sumindžiojimu konstitucijos ir naikinimu visko kulturingo, laisvo ir savistovaus, kas buvo anksčiau sukurta. Socialdemokratų Partija — 33 metus ejusi kovojančios Lietuvos liaudies avangarde—uždaryta. Jaunimas iki 24 metų skaitoma vaikais ir jam visos piletines teises atimtos. Net į jokią organizaciją be 21 metų negali jaunuolis įstoti. Bet kokios organizacijos? Apart futbolo komandų jokiu organizacijų ne nera. Jaunimas nuo 17 iki 21 metų, kada nevaržo šeimyninis gyvenimas, kada tame amžiuje žmogus kupinas pasiryžimų, energijos, gražiausių troškimų, sieklų, — jis tųri merdeti. Jaunimui tik vienas atviras kelias, tai — smukle. Artimesni jaunimo dvasiai laikraščiai uždaromi, knygų leidimu nesirupinama, už tai bulvarinis slamstas, kaip „Kazanovos" turi geriausią dirvą.

Einame vis toliau į balą, purvinas karo komendanto batas prislegė kaimą.

Dekretais ir įsakymais palaikoma „tvarka". Aktingesni jaunuoliai sukišti kalejimuose. Kalejimų kas metai statoma daugiau. Per trumpą viešpatavimo laiką fašistai išžude virs 100 žmonių ir aukų reikalaujama vis daugiau. Diktatorius Voldemaras oficiozo vedamuosiuose atvirai šaukia kraujo. Ir liejasi upemis pasiryželių jaunuolių kraujas, kurie stoja ir dabar Lietuvos ginti. Jie žuvo ir žuna už laisvą demokratinę ir nepriklausomą Darbo Lietuva. Garbe jiems! Jų vardai istorijoj bus aukso raidem įrasyti. Bet, Lietuvos Jaunime, pirmutiniu mirties dekreto parasymu fašistai sprendžia mirti tau. Jaunuoli, argi tu, matydamas, kaip žudomi tavo broliai, pakęsi? Kiekvieno sąžiningo ir doro jaunuolio pareiga organizuotis ir plesti priesfašistinis

---

minimai p.p. Jočiaus ir Ambrozaičio pergyventos Varniuose baimes). Tuo tarpu, kaip prisidejimas prie bolševikų garantuoja: 1) tam tikrą pašalpą, maistu ir rubais, 2) duoda mokslinimą ir 3) visokeriopą paramą kasdieniniuose reikaluose Tuo budu, is vienos puses, terorizuodami jiems nepriklausančius žmones, is kitos puses, telkdami savo nariams medžiaginę ir mor linę pagelbą bolševikai pagrobia savo tinklan kuone visus, kam tenka patekti kalejiman, o ypac jaunuolius ir tuos, kurie yra nuteisti ilgesniam laikui (užtikriname, kad p.p Jočio ir Ambrozaičio bolševikai į savo kolektyvą nekviete),

„Su dideliu širdies skausmu reikia pripažinti,—susigriaudana pagaliau ponai „daktarai"—kad krikščioniškoji visuomenė į šitas bolsevizmo aukas kalejimuose nekreipe iki šiolei jokio dėmesio. Krikščioniškos meiles šiluma kalėjimo auku nepasiekia..."

Netiesa, ponai krikščioniškieji „daktarai", kad jusų „meilė" nepasiekia kalėjimo aukų. Prisiminkite tiktai pp. Račį, Vėžį, Januševičių ir visą eilę kitų, kurie savo žvalgybos urvuose taip „numyledavo" visokiomis kankinimo priemonemis pakliuvusias į jų nagus aukas, kad daug kas neteko sveikatos, daug kas gyvybę palydejo. O juk visa tai dėjosi „Šeškomo" valdymo laikais, kuomet ir judu, ponai „daktarai", buvote ramsčiais tos piramidos su liurbiu Stulginskiu virsuneje. Visi gerai atsimenam, kad elektrizavimas piliečių buvo išrastas laimingaisiais krikščionių demokratų valdymo laikais. Dabar tik „genijus" Voldemaras tą išradimą „patobulino" ir išgalvojo naujas žmonių kankinimo priemones.

Jusų, ponai „daktarai", skelbiamą krikščionišką „meilę", pasaulis pažįsta jau nebe nuo šiandien. Ne svetima toji „meile" ir Lietuvos liaudžiai. Ir jei jums šiandien slysta žeme iš po kojų, tai tik del to, kad liaudis *pradeda atsibusti ir pradeda pažinti jusų „meilę", kuri dvokia kazematų pelesiais.*

Galop krikščioniški „daktarai" klausia: „1) kodel mes palyginant lengvai nugalejome bolsevizmą atvirame kovos lauke ir 2) kodel, butant, kalejimo sąlygose taip smarkiai kerojasi bolševizmas?"

Ir patys tie ponai atsako: „kad, girdi, musų maži bureliai triuskino ištisus bolševikų pulkus, todel, kad mes visoj savo masej, visoj daugumoj buvome suaugę su sena ir galinga religine kultura, su savo gyvenimu, su laisvės idealu; kovojome, kaip tikintys žmones su

darbas. Jaunimas yra tautos ateitis, o kada tie ateities žiedai, darbštesni ir energiškesni jaunuoliai, naikinami, — tauta lieka be ateities, ji daugiau negali progresuoti. Jei jaunimas auklejamas kalejimuose arba prie kartuvių, tai tuo uždedami panciai visai tautai. Jie skaudžiai atsilieps ateity, ta žaizda bus sunkiai užgydoma, kada iškovosime ir kursime vel nepriklausomybę; nepriklausomybę ne Smetonai ar kuriam kitam nykštukui, bet nepriklausomybę Lietuvos liaudžiai. Diktatoriai išžude dalį pasišventusių jaunuolių, bet nereiškia, kad jie išžudys visą jaunimą; sukišo į kalėjimus, bet nereiškia, kad jie jau užslopino besiveržiantį liaudies judejimą. Darbas katakombose, požemy; raudonoji veliava tenka nesti slaptai, bet tenesityčioja niekšai is musų ir tenesidžiaugia, kad viskas yra ramu, — ne! Dar ne visi išžudyti, dar daug kovoja; žuvusių keliais eina tukstančiai. Taigi, kad nusikratyti uzurpatorių ir išnaudotojų, kad nusikratyti svieto perejunų sauvales, išleisti savo brolius iš kalejimų ir padeti tvirtus pamatus demokratijai, Lietuvos jaunimas turi ruostis prie organizuoto sukilimo, jis turi užversti juodą Lietuvos istorijos lapą. Be jokių kompromisų, be pašalinių kelių, kovojančiam Lietuvos jaunimui yra tiesus kelias, tai pakelti vieningai ginklą prieš priespaudą taip, kaip jaunimas kovojo 1905 metais prieš caro sostus, kaip 1918—1920 metais kovojo už nepriklausomą Lietuvą. Taip jis šiandien turi kovoti. Gana save apgaudineti, gana kruvinų aukų fašistiniam stabui — mes keliam ginklą, mes *žmones*.

Ateičiai.

Šiandien, kada Lietuvos jaunimas merdeja prislegtas fašistine letena ir neturi nei politiniame, nei paprastame gyvenimu balso, Latvijos socialistinis jaunimas turi net lemiamos reikšmes demokratines tvarkos palaikyme. Respublikos Sargų organizacija turi įleidus gilias saknis armijoje ir todel kariuomene jokiems putčiams negali buti panaudota. Latvijoje organizuoto ir apsiginklavusio jaunimo organizacija siekia 4.000 Austrijoj — 35.000, Vokietijos socialistines organizacijos suvienytos siekia 1.115.000 ginkluoto jaunimo. Lietuvos jaunimas ateity taip pat tures organizuotis, nes, kada priesas puola ginklu, reikia ginklu ir atremti. Visų kraštų smunkanti buržuazija persiima plaukiančiu iš Italijos musolinizmu ir stengiasi pasinaudoti karininkų šovinistiniu nacionalizmu, kad išlaikyti save valdžioje ir pakelti krintančią savo markę. Už tai, Lietuvos Jaunime, ateity tau bus nudirbti daug darbų, tai ką turi Vokietijos, Latvijos, Austrijos ir kitų kulturingų valstybių jaunimas, tą tures sukurti ir Lietuvos jaunimas, nes demokratijos apsauga, akstinas progresavimo pirmyn yra organizuotame jaunime.

Ateičiai daug darbų lieka nudirbti, daug kovoti, kad pasiekus kulturinių kraštų jaunimą. Mes optimistai ir mes ateiciai daug zadam. Mus laukia didelis ir sunkus darbas, bet kaipo pirmutine pareiga Lietuvos jaunimui yra — nusikratyti fašistinę santvarką, kad paskiau skinti kelią į šviesią ateitį. Tat ryžkis, jaunime, — Tau žodis! Parodyk savo jegą, parodyk, kad tu nesi šliužas, kuris galetų tenkintis šliaužiojimu, tu esi viskas, ant tavo pecių Lietuvos ateitis!

Jonas Narbutas.

1929. VIII. 5.

Savivaldybė sudarkytos.

Po ilgų svyravimų fašistai skelbia „galutinai" priimtą vietos savivaldybių įstatymą. Jau dveji metai fašistai kasijo pakaušius del savivaldybių „sureformavimo" ir vis negalejo susitarti kaip savivaldybes „sureformuoti" taip, kad fašistų viešpatavimas jose butų užtikrintas. Pagaliau išleido įstatymą, kurs pasirodo visiškai skolintas iš caro Nikolajaus. Nieko naujo Lietuvos fašistiniai diktatoriai nesugalvojo. Kaip Lietuvos vidaus politikoj grąžintas yra žiaurus carizmas, tiktai daug žiauresnis ir kruvinesnis, taip ir Lietuvos savivaldybems grįžta carizmas su „vybornių skodais" girtais „starsinomis" ir „starostomis" ir net su panasiomis blekėmis, kaip prieškariniai staršinos kad nesiojo. Kol kas fašistai „sureformavo" tiktai valsčių ir apskricių savivaldybes. Miestų savivaldybems darkyti įstatymas dar neišleistas, bet jau is valsčių savivaldybiu reformos galima speti, kaip fašistai rengiasi miestų savivaldybes sufasistinti.

Ką nesa Lietuvos biednuomenei naujas fašistų savivaldybių įstatymas? *Naujas „istatymas" atima Lietuvos biednuomenei piliečių teises* Fašistai savivaldybių rinkimuose įveda *turto ir mokslo cenzą*. Rinkimuose gales dalyvanti tiktai tie, kas *valdo nekilnojamą turtą, turi prekybos, pramones ar amato įmones*

---

bedieviais, kaip mylintys savo kraštą žmones su tarptautiniais plėšikais ir kaip laisves myletojai su vergijos nešejais".

Taip daug ponai „daktarai" del pirmojo klausimo prirairejo ir vos porą žodžių pasake panašių į teisybę. Nieko stebetino: sededami tie ponai už kelių simtų mylių nuo kovos lauko lietuvių su bolševikais, nieko rematę ir negirdeję dabar jie megina atspeti kodel lietuviai nugalejo bolsevikus. Bet tie speliojimai lygus grabaliojimuisi aklo apie tvorą. Tas, kas dalyvavo kovose su bolševikais, žino stai ką: 1) Netikusiai bolševikų išrištas žemes klausimas Rusijoj nepritaikintas valstiečių reikalavimams, atbaide musų vidutinius ir pasiturinčių ukininkus nuo bolševikų ir jie su ginklu rankoj stojo ginti savo nuosavybę. 2) Žadomoji žemes reforma Lietuvoj, panaikinimas dvarų tų vergoves lizdų, sutrauke į savanorių burius visus norincius gauti žemes: bežemius ir mažažemius valstiečius ir dvarų darbininkus. 3) Įkirejusi svetimųjų vergove, ypač vokiečių okupacija ir viltis tapti patiems savo krašto šeimininkais, patrauke į savanorių burius visus darbininkus ir darbo inteligentiją.

Šiais tai motyvais ir davesi lengvai organizuoti pirmuosius partizanų burius ir kariuomenes pulkus.

Dabar, kodel mes palyginamai lengvai nugalejome bolsevikus? O nugalejome štai kodel: 1) Kiekvienas musų karys eidamas į kovą turejo aiškų tikslą, žinojo ko jis siekia, už ką jis kariauja. 2) Alkana, nukamuota, susmukusi raudonoji armija, įsibrovusi į svetimas žemes, nežinojo ko ji atejo į valstiečių Lietuvą, todel neturejo mažiausio noro kariauti ir sutikę nors ir nežymų pasipriešinimą is musų puses, ištisi batalionai ir pulkai raudonarmiečių viską pametę bego atgal. 3) Laisvas, nesuvaržytas musų karių gyvenimas ir visa eile laimetų mušių palyginamai su mažais nuostoliais, kelė musų upą ir pasiryžimą. 4) Sustiprejus musų kariuomenei ir pradejus formuotis valstybei, pirmieji de fakto pripažinimai, buvo akstinu vesti kovą iki galutino laimejimo už *Laisvą Demokratinę Lietuvos Respubliką*.

Štai kodel mes kovų lauke nugalejome ne tik bolševikus, bet ir visus kitus išorinius priešininkus.

Visai be reikalo ponai Friburgo „daktarai" kvaršina savo galvas ir dildo liežuvius, įsikalbinedami, buk kareiviui malonu mirti už skelbiamą „dangaus karalystę" į kurią ir patys skelbejai netiki. Tie laikai jau senai praejo. Šiandien eina kova už buvį, už geresnį rytojų. Ir jei musų kariai kovesi su priesininkais, tai

ir moka savivaldybems mokesčius. Rinkimų teisę turi valdininkai ir asmenis baigę aukštąjį arba specialį žemes ukio ar amatų mokslą.

Pries menesį laiko Voldemaras spaudos atstovams pasake kad jam yra žinomas tiktai amžiaus cenzas (24 m.), o pasirodo kas kita. *Reiškia Voldemaras paskutiniame pasikalbėjime su spaudos atstovais begediškai melavo.* Lietuva jau yra pripratusi prie visokių Voldemaro žulikisčių ir šis paskutinis jo melas dar kartą visiems parodo, koks prasimelavęs begedis šiandien Lietuvą valdo.

Fašistai atima piliečių teises daugiau kaip trims ketvirtims Lietuvos gyventojų. Kaimų ir miestelių biednuomene, didele dalis amatninkų (kurie nemoka savivaldybei mokesnių), bežemiai, kumiečiai ir kaimų samdininkai, o taip pat veik visos moterys netenka pilietinių teisių. Mokesnius moketi biednuomene turi, į kariuomenę eiti turi, valstybes naštas ant savo sprando nešti turi, bet pilietinių teisių neturi.

Gauja okupantų fašistų daugumą Lietuvos gyventojų padare beteisiais sutverimais Dvarininkas, kurs turi 10 šeimynų kumiečių, spręs „vietos" reikalus (mokyklų, ligoninių, knygynų, kelių ir t. t.) o kumiečiai, kuriems ir mokyklų, ir ligoninių, ir kelių ir t. p. reikia, neturės jokio balso. Dvarininkai „geriau išmano", ko „jo" kumiečiams reikia, o patys kumiečiai turi tyleti ir savo pono klausyti. Grįžta ponų viešpatavimas. Lietuvos fašistines erkes atiduoda Lietuvos biednuomenę ant ponų „malones". Stambus ukininkai ir dvarininkai savivaldybese rupinsis savo reikalais, o biednuomenei skaudus klausimai kaip neturtingų ligonių gydymas, švietimas ir p. paliks Dievo valiai.

Savivaldybės fašistų įstatymu paverstos ne tik į turtingųjų gyventojų atstovybes, bet kartu ir į fašistų valdžios pastumdelius. Seniunai ir viršaitis bus tiktai paklusnus apskr. virsininko liokajai. Valsčiaus sekretorių skirs apskr. viršininkas. Visas savivaldybių aparatas bus fašistinių okupantų ir turtingųjų reikalų sargyboje. Sufašistintos savivaldybes, nebus savivaldybes, del kurių Lietuvos liaudis kovojo su carizmu. Fašistai pasirodo esą carizmo vykintojai ir tuo pačiu jie yra didžiausieji liaudies priešininkai.

Savivaldybes gali buti labai svarbus veiksnys darbininkų ir valstiečių gyvenime. Savivaldybes sudarytos demokratiniu budu, su plačiomis teisemis ir finansiniai stiprios gali daug palengvinti sunkų biednuomenes buitį. Gydymas ligonių, prieglaudų kurimas, bedarbių šelpimas, mokyklų užlaikymas ir neturtingų mokinių aprupinimas mokslo priemonemis, rubais ir net maistu vis tai uždaviniai, kuriuos savivaldybes gali atlikti. Bet fašistines savivaldybes bus luomines dvarininkų ir stambiųjų ukininkų atstovybes, todel biednuomenei jos nieko neduos. Su tokiomis savivaldybemis Lietuvos biednuomene niekada nesutiks ir prie pirmos progos tokias savivaldybes reikes sugriauti. Simtai tukstančių Lietuvos darbininkų, bežemių, kaimų amatninkų, kumiečių turi paskelbti dvarininkų ir buožių savivaldybems kovą ir išgriovus jas sukurti demokratiskas savivaldybes, kurios ne turtingųjų, bet biednuomenes reikalais rupinsis.

Fašistai kruvinu smurtu laikosi valdžioje. Jie ieško atramos Lietuvos dvarininkuose ir turtinguose sluoksniuose ir todel ir savivaldybes atiduoda turtingųjų sluoksnių išimtinon nuosavybėn. Lietuvos liaudis ne del to kovojo už laisvą Lietuvą, kad toje Lietuvoje ponai žmonems ant sprando jodytų, bet *kovojome ir iškovojome nepriklausomą Lietuvą ir norime joje buti lygiateisiais šeimininkais.* Kraugeriu Voldemaro ir Smetonos valdžia yra ponų valdžia. Su ta valdžia turime kovoti visokiomis priemonėmis. Vagis Voldemaras ir supuvelis, raguotas Smetona parsidave musų amžiniems liaudies priešininkams dvarininkams. Jie grąžina baudžiavos laikus, kada prasčiokas žmogus buvo vergas, o ponas buvo viskas. Stokime išvien, išgriaukime fašistų valdžią, nuverskime erkes, kurie musų krauju ir prakaitu tunka. Atstatykime laisvą, demokratinę Lietuvą. *Beteisiai kareiviai, beteisiai darbininkai, beteisiai biednieji valstiečiai sujunkime savo pajegas ir stokime į kovą prieš fašistinę ponų vergiją.*

Kovai turime rengtis. Sudarykime slaptus kovos burelius, platinkime priešfašistinę spaudą, ginkluokimes, užmegskime ryšius su kareiviais ir bukime pasiruošę mušti fašistus. *Atminkime, kad tik mes patys galime save išvaduoti iš fašistų ir ponų vergijos.* Jei fašistų šnipai ir provokatoriai bandys listi į musų tarpą, šaukime juos žemen. Užsikonspiravę, gerai susiorganizavę, sudarę pajegą nuversime fasistų valdžią, o tada sugrius ir budelių išgalvotos ponų savivaldybes.

J. S.

---

tik todel, kad tikejo nugalejęs svetimuosius, savo krašte susikurti geresnį, žmoniškesnį gyvenimą.

Į antrąjį klausimą, kodel bolševizmas plinta kalejime, ponai krikščioniški „daktarai" atsako jau lyg ir kiek realiau, nes anot jų:

„Kalejimas yra derlingiausias bolševizmo daigynas. Galutinas ir nepermaldaujamas del to, kad jis atima žmogui laisvę, atitraukia jį nuo įprastų gyvenimo sąlygų; dieną ir naktį kalejimas kalba kaliniui kiek daug yra gyvenime piktos valios, kiek daug blogo, koks galingas yra smurtas. Kalinys yra išskirtas iš paprasto gyvenimo eigos, pastatytas anapus gyvojo gyvenimo rato; kalėjime bolševizmas sutinka žmogų atitrauktą nuo vyriausių jo gyvenimo pagrindų. Kiekvienas kalinys, ypačiai kiekvienas politinis kalinys jaučia save nekaltu. Jame kyla protesto jausmas prieš tuos, kas ateme jam laisvę, kas jį kalejiman pasodino...

Luomų (klasių) kova, neteisingumas, silpnesniųjų išnaudojimas, jegos reikšme ir jos gale, visi šitie obalsiai kalejimo sąlygose įgyja visai aiškios reikšmes, darosi matomi, jaučiami. Jei laisvej tie obalsiai galėjo atrodyti agitacija ar perdejimas, tai kalėjime visa tas taip aisku, kaip ant delno.."

Vadinasi musų krikščioniskieji „daktarai" savo locnu kailiu patyrę diktaturos saldybių, su jos smurtu, pikta valia, nekaltų žmonių kankinimais, neteisybemis ir visais kitais atributais, eme šaukti apie bolševikų pavojų ir besiartinančia „visam krastui rusčiąją dieną". Gaila, kad jie iš to nieko nepasimokino: kokiais nakties apuokais nuvažiavo į Varnius, tokiais ir grįžo. Skirtumas gal tik tas, kad dabar jie visi apimti gaivališkos baimes, matydami kaip po sunkia kruvinos diktaturos letena formuojasi, kyla kas tai tokio baisaus, nepaprasto.

Mes galime jus, ponai „daktarai", nuraminti: nepaprasto čia nieko nera. Jei šiandien gruda i kalejimus žmones su visokiais įsitikinimais, visokio politinio nusistatymo ir žmones be jokio nusistatymo, tai šie pastarieji be abejo linksta į kraštutinumą, nes kalejimo sąlygos specifiniai veikia į kiekvieno žmogaus psichiką. Buna momentų, kad suimtasis gailisi daręs vieną kitą žygį ir jei tuo momentu jį paleistų, gal jis ir visai pasitrauktų iš politikos. Bet smurtu ir tramdymais, ilgesniu kalinimu, gali sau tik priešininką pasigaminti. Tatai irgi aišku kaip ant delno. Ir ne del

Kova del žemės.

Svarbiausias klausimas, kuris Nepriklausomą Lietuvą padare populeria liaudies akyse, buvo žemes reforma. Del žemes reformos tukstančiai Lietuvos valstiečių stojo ginti savo krašto nuo bolševikų ir lenkų puolimo. Viltis gauti žemės sklypą ir buti *nepriklausomu* nuo savo amžino pavergejo — dvarininko, buvo svarbiausias akstinas kovoti už *demokratinę* Lietuvos respubliką. Atimti iš dvarininkų žemę ir išdalyti ją tarp Lietuvos bežemių ir mažažemių valstiečių buvo programas visų lietuviškų partijų, kurios ieškojo atramos Lietuvos liaudy. Išimtį sudare tautininkai, kurie laižydamies prie dvarininkų žemės klausimą linkejo taip palikti, kaip jis buvo prieš karą.

St. Seimas, priimdamas žemes reformos įstatymą, stengesi patenkinti bežemių ir mažažemių valstiečių žemes troškimą. Einant tuo įstatymu iki šiol žemes jau gavo daugiau negu 40000 naujakurių. Lietuvos nelaime žemes reformą vykdant buvo ta, kad krikščionys demokratai į klausimą žiurejo daugiau demagogijos, ne kaip ukiškais sumetimais. Žemes reformos tikslas buvo sukurti savistovius smulkius ukius, o tikrenybej dažnai vietoj savistovių smulkių ukių buvo dauginama ubagų skaičius. Palyginus Lietuvos ir Latvijos žemes reforma matome milžinišką skirtumą— latviai pravede daug radikališkesnę žemes roformą ir apdalijo žeme apie 100 000 naujakurių, bet tuos naujakurius taip pastate, jog dabar daugumas ukininkauja neblogiau kaip senesni ukininkai ir gyvena ne biedniau už juos. Lietuvoje daugumas naujakurių ir dabar dar vargsta ir vis negali įsikurti savo ukiuose, iš ko kenčia ne tik tie naujakuriai, bet kenčia ir visas krastas. Lietuvos žemes reforma naujakurius apsunkino išperkamaisiais mokesniais, nors jokio reikalo moketi dvarininkams išperkamųjų nebuvo ir nera. „Šventoji nuosavybes teisė" verte krikščionys demokratus pripažinti parazitams dvarininkams atlyginimą už nusavintus dvarus, nors tuo iš anksto jau buvo apsunkinamas ukininkavimas naujai besikuriantiems ukininkams. Maži sklypai, stoka paramos ir net patarimo įsikurti ir pagaliau neužtikrintas valdymas gauto sklypo buvo priežastys kodel taip sunkiai kuresi Lietuvos naujakuriai. Demokratine vyriausyse šitoje srityje butų turejusi padaryti griežtų pakeitimų.

Krupavičiaus įvesta praktika, kada klebonui ar ferantui reikalaujant žeme iš vieno naujakurio buvo atimama ir duodama kitam, begalo kenke kurimuisi, nes be užtikrinimo, kad žeme nebus atimta, negali buti pas naujakurį noro kurtis. Krikščionys demokratai su savo žemes ukio „specu" Krupavičiu prišaky į žemes reformą žiurejo kaipo demagogai. Per žemes reformą jie tikejo sustiprinti klerikalų įtaką valstiečiuose. Plačiai rekdami apie savo radikališkumą krikščionys visgi nepasidrovėjo daugeli tukstančių hektarų žemes atiduoti dvarininkams virš įstatyme numatytos normos. Tas pats buvo su nusavinamais miskais. Buvo kalbama viena, o daroma dažnai visai kas kita. Netikslus žemes dalinimas, stoka paramos, neužtikrintas valdymas, skundai, partijos ir klebonijos protekcijos visa tai kenke žemes reformos tiksliam ir greitam pravedimui.

Fašistai paėmę valdžią žemes reformą tuoj pat sustabde. Demagogijos ir papirkimo sumetimais žeme duodama dar savanoriams, net jei jie žemes ir nedirba. Žemes reformos sustabdymas skaudžiai paliete tukstančius bežemių ir mažažemių, kurie tikejosi ir lauke gausią sklypą iš dalinamų dvarų. Fašistai žemes reformos sustabdymą pateisina tuo, kad, girdi, žemes reforma priveisia smulkių ukių, kurie yra neproduktingi. Todel neva „ekonominiais" sumetimais fašistai žemes reforma sustabde. Nežinia kokiais sumetimais fašistai grąžina dvarininkams miškus — po 25 ha? Visai be jokio paaiškinimo fašistai rengiasi is liaudies kišenes užmoketi dvarininkams už nusavintus dvarus. Viskas, ką fašistai su žemes reforma daro, eina dvarininkų naudai. Del dvarininku geroves fašistai skriaudžia tukstančius Lietuvos valstiečių, kurie nepriklausomoj Lietuvoj tikejosi atsikratyti ponų jungo ir laisvai ant savo žemes gaspadorauti.

Nors žemes reformą Lietuvoje pravedant ir buvo daroma daug klaidų, vienok fašistų skleidžiami prietarai yra iškraipyti ir perdeti. Žemes reforma Lietuvoje buvo butinai reikalinga, nes be jos nebutų buvę ne demokratines Lietuvos. Žemes reforma padare galą dvarininkų viešpatavimui Lietuvoje ir nors dabar fašistai žemes reformą sustabde ir dvarininkus visaip proteguoja, vienok dvarininkai savo senos galybes Lietuvoje jau nebeatgaus. Svetimas ir priešingas liaudžiai dvarininkų luomas pagelba žemes roformos galima buvo visai sunaikinti ir jei tas per fašistų kaltę dar nera padaryta, tai dar bus padaryta.

---

stokos krikščioniškos „meiles", kaip sako mokytieji „daktarai", bolševizmas kalejime plinta. Ne. Tam yra kita, svarbesne priežastis. Mes pavyzdžiui, nenoretume įtarti p. p. Jočį, Ambrozaitį, Bistrą, Krupavičių ir visą eilę kitų krikščioniškų daktarų, kunigų ir levitų, kad jiems stoka patriotizmo. Bet kuomet pries juos Voldemaras pavartojo smurtą, tai tas jų patriotizmas, ta „tevynes meile", ant tiek praskydo, kad pasidare neverta šunų lakalo! Jei ir jusų galvojimai kai kada pasikeičia ir „patriotizmas" praskysta, tai kodel, ponai „daktarai", stebitles iš prasčiokelių, kad jie virsta bolševikais? Jie nefilosofuoja, neturi užkulisinių minčių, bet jie yra *žmones*, turi jausmus. Be to jie ima viską realiai ir konkrečiai, butent: 1) daug kas iš savanorių bežemių negavo žemes. 2) mažažemiai ant savo 1—2 ha sulužusioj lušnoj skursta, 3) dvarininkams grąžina dvarus ir miškus, 4) darbininkai neturi darbo, o jei kuris ir dirba, tai gauna tokį atlyginimą, kad su šeimyna tenka badauti, 5) Valdininkai ir visokie kiti „činai" sauvaliauja iš žmonių tyčiojasi, 6) piliečiai už kokius nors menkniekius tramdomi, brukami į kalejimus, mindomi kokio nors niekšo žvalgybininko ar policijos valdininko purvino puspadžio ir t. t. Argi tai už tokią tvarką, už tokią Lietuvą mes kovojom? Argi pergyvenant visa tai neprisiena nusivilti ir trupinti į šipulius senuosius dievus?

Stebetis iš to nereikia.

Keičiasi žmogaus gyvenimo aplinkybes, gali pasikeisti ir jo pažiuros. Tačiau kiekvienas ieško išeities iš susidariusių nepalankių gyvenimui aplinkybių. O jei be to dar jaučiasi jis ir morallai, bei materialiai nuskriaustu, tai iesko ir skriaudu atlyginimo, eina pirmu posipainiojusiu keliu, nedaug galvodamas apiejo tinkamumą.

Naivu iš jusų puses, ponai „daktarai", manyti, kad jus, sulig Voldemaro recepto sukurę iš keleto durnelių „darbininkų vienybę" ir save gerai apsirupinę, banaliniais šukavimais apie krikščionišką „meilę" isnalkinsite beplintantį Lietuvoj bolševizmą.

Reikia naikinti ne bolševizmas, bet toji dirva, kurioj jis kerojasi. Reikia grąžinti Lietuvos liaudžiai teises buti savo krašto šeimininke. Reikia atlyginti žmonems tas skriaudas, kurias padare kruvinoji Voldemaro valdžia, reikia ispildyti liaudies norai, jos siekimai. Priesingu atveju, mes esame tikri, kad gali su laiku ateiti, kaip jus sakot, anoji „rusti diena".

Pagalvokite kol dar ne velu.

Savanoris bežemis.

Žemes reforma nors ir padaugino žymiai nuskurusių ūkininkų skaičių, bet kartu padaugino žymiai ir nepriklausomų, savistovių ukininkų skaičių. Nei mokslas, nei gyvenimas dar nera įrodę, kad stambus ukis butų našesnis už smulkų ukį. Fašistai giria stambų ukį tiktai del to, kad jis jų širdims yra meilesnis, o ne del to, kad jis yra produktingesnis. Dvarininkų pastumdeliai kitaip ir negali elgtis, jie turi daryti taip, kaip dvarininkams geriau.

Sustabdžius žemes reformą del to nesustojo ir niekada nesustos bežemių ir mažažemių kova del žemes. Nuvertus fašistinę diktaturą žemes klausimas vel atsistos prieš Lietuvos demokratiją ir teks jį išspresti. Jau dabar reiketų išsiaiškinti sau budus žemes klausimui rišti. Kelių metų žemes reformos vykdymas daug ko mus išmokė, dabar vykdydami žemes reformą galesime išvengti tų klaidų, kurias sąmoningai darė „specialistas" Krupavičius. Krikščionių demagogiška ir kenksminga praktika vykdant žemes reformą tures išnykti, nes galime tureti vilties, jog ir patys krikščionys prie žemės reformos darkymo nebebus prileidžiami.

Smetonos Voldemaro šaikos valdymas parodo kiekvienam, kad fašistų valdžia eina ant dvarininkų pavadžio. Smetona su Voldemaru atiduoda dvarininkams jau nusavintas žemes, grąžina dvarininkams miškus ir užmoka jiems brangiai iš liaudies pinigų už ankščiau nusavintas žemes. Fašistai iš neturtingųjų ima ir dvarininkams duoda, todel juos reikia kaip galima greičiau pašalinti.

Kol valdo fašistai, tol biednuomenei nera vilties prieiti prie žemes.

K. S.

„Visam karo stovio laikui".

Tas sakinys Lietuvos spaudoj pirmą kartą pasirode 1926 m. gruodžio men. 18 dieną a. a. „Lietuvoj", kuomet „tautos vadai" paskelbe, pradėję „naują erą" musų krašte. Nuo to laiko jis tapo politines „tautos vadų" išminties dogma. Viską, ką jie nedaro lietuviškos buržuazijos interesų sustiprinimui, sąskaiton plačių Lietuvos liaudies masių, visuomet priduria: *„Visam karo stovio laikui"*. Pavyzdžiui, tremia kokį nors darbininką ar valstietį į Varnius, tai butinai priduria: „Visam karo stovio laikui". Uždaro kokią nors pažangią partiją, ar organizaciją — tai butinai ne trumpesniam ir ne ilgesniam laikui, kaip *„Visam karo stovio laikui"*. Tas *„Visam karo stovio laikui"* Lietuvos viešajame gyvenime virto nelyginant Prokrusto lova, kurion guldomi per trumpi budavo istęsiami, o per ilgi — sutrumpinami. Vadinas visi, kas norėdavo gyvas išlikti, turejo buti tokio didumo, kaip Prokrusto lova. Skirtumas tarp Prokrusto lovos ir fašistinių „tautos vadų" „Visam karo stovio laikui" yra tik tas, kad ant kiek Prokrusto lova buvo realiu, apčiuopiamu mastu, ant tiek fašistų „Visam karo stovio laikui" yra grynai abstraktinis mastas. To masto pradžią visi gerai žinome ir atsimenam. Bet jo galas yra neapčiuopiamas ir nežinomas. Kiek jau kartu Voldemaras nesake spaudos atstovams, kad tą ir tą rudenį bus panaikintas karo stovis, ergo ir mastas: „Visam karo stovio laikui". Bet praeidavo ruduo ir kuomet spaudos atstovai pasiteiraudavo pas Voldemarą del „karo stovio", tai jis lakoniškai atsakydavo, kad pavasarį tai jau tikrai bus panaikintas. Laukdavo visi pavasario. Ziurek pavasaris jau ir čia, bet fašistų spauda kaip skelbe, taip ir tebskelbia „Visam karo stovio laikui". Ir vel spaudos atstovai begdavo pas Voldemarą ir vel išgirsdavo nelyginant iš to seno žydo dainuojančio amžiną giesmę, kad rudenį „karo stovis" bus panaikintas. Ir dabar gaunasi toks užburtas ratas: jei ne pavasarį, tai rudenį, o jei ne rudenį — tai pavasarį. Ir vel: jei ne rudenį, tai pavasarį, o jei ne pavasarį — tai rudenį". Bet pavasaris praeina ruduo ateina, ruduo praeina pavasaris ateina, o karo stovis ir su juo kartu: *„Visam karo stovio laikui"*, kaip buvo, taip ir tebera vietoj. Sako, kad tą užburtą ratą sugalvojęs kunigas Tamošaitis, kaipo amžinybes šalininkas. Mat, jo nuomone, reikia įamžinti tuos „tautos vadus" nors tame be galo: *„Visam karo karo stovio laikui"*. O antra, fašistams t. y. jų durnai administracijai toks mastas jokių sunkumų nesudaro. Ji puikiai žino, jei jau ką nepageidaujamo, ar „visuomenei žalingo" nubaus: „Visam karo stovio laikui" — tai butinai įtiks savo duondaviams ir nesukels prieš save jų dieviškos rūstybes. Todel jie taip ir elgiasi. O jų duondaviai, kuriuos kun. Tamošaitis įamžino „Visam karo stovio laikui", tik sedi savo „sostuose" ir patenkinti šypso. Kad tą šypsena išlaikyti per visą karo stovio laiką, „tautos vadų" administracija, kas kart vis dažniau viską baudžia *„Visam karo stovio laikui"*. Bet iki paskutiniam laikui, jie ant tiek išpustašijo visą Lietuvos gyvenimą, kad neturėdami ką uždaryti „Visam karo stovio laikui", pradejo valgyklas uždarineti.

Štai „Lietuvos Aido" (152 Nr. liepos men. 17 d.) kronikoj skaitome:

> *Uždaryta studentų valgykla.* Lietuvos studentų susišelpimo draugijos valgykla, Laisves al 34 Nr. kaip žalinga visuomenes tvarkai įstaiga Kauno m. ir apskirties komendanto nutarimu uždaryta *„Visam karo stovio laikui"*.

Nei trumpiau nei ilgiau, kaip *„Visam karo stovio laikui"*, uždaroma pažangiųjų studentų valgyklą, kurioj maitinosi keli šimtai neturtingų Kauno universiteto studentų! Uždaroma už *žalingumą visuomenes tvarkai* Kuo galejo buti žalinga ta labdarybės įstaiga visuomenes tvarkai? Regis, kad toje valgykloje nebuvo nunuodytas ne vienas klijentas nuo valgio! Be to, joj nebuvo joks bardakas, kokių yra daugybes prasmatnių Kauno restoranų! Tai kame ir koks galejo buti žalingumas tos įstaigos visuomenes tvarkai. Aišku, kad ne čia šuo pakastas Fašistai, kaipo lietuviškos buržuazijos atstovai, nori israuti iš pašaknų visa tai, kas gali kenkti ateity jos klasiniams interesams. Ir todel jie puola pažangią studentiją, paraudami jos ekonomines saknis, kad ji neturetų jokių galimybių mokintis ir baigus mokslus stoti klasinių Lietuvos darbo žmonių interesų gynimo sargybon. Štai kame gludi priežastys to fašistinio niekšingumo. Tur but, niekur fašizmas su tokiu ciniškumu ir akyplešiškumu negyne buržuazijos klasinių interesu, kaip Lietuvoj. Ir žinoma jis juos gins tol, kol susipras Lietuvos darbo žmonių klase ir pasakys: *gana!* O tuomet savaime aišku bus pagaliau panaikintas ir „karo stovis" ir jo amžinas palydovas: *„Visam karo stovio laikui"*. *Z. K.*

Fašistų teroras dideja.

Valdžia, kuri norėdama išsilaikyti turi didinti terorą, neturi krašte po kojomis pamato. Net ir tokioj Rusijoj, bolševikai, po pirmųjų metų skerdynių ir masinio teroro, dabar rečiau bevartoja žiaurias teroro priemones prieš savo politinius priešininkus. Lietuvoje priešingai, fašizmas kas karts smarkiau dukste ir kas dieną reikalauja sau naujų aukų. Kruvinojo fašizmo vadai jaučiasi stovį vis dar ant netikro pagrindo, vis dar baimes apimti vartoja kruviną terorą prieš savo politinius priešininkus. Paskutines savaites fašistai padare kelius šimtus kratų, arestų, ištremimų. Karo lauko

budelių „teismai" dirba išsijuosę, kad sustiprinus kruvinojo erkes Voldemaro viespatavimą. Voldemaras, po paskutino pasikesinimo prieš jo asmenį, pasiryžo visus savo priesus įbaidyti — vienus šaudymais, kitus ištremimais ir grasinimais. Nespejo visuomene nusiraminti del 4 valstiečių liaudininkų Šiauliuose nužudymo, nespeta dar užmiršti Vosyliaus nukankinimo, kaip budeliai pareikalavo naujų aukų. 15 areštuotų studentų ir jaunų socialistų — aušrininkų, žaizdrininkų ir žiežirbininkų *be jokio „kaltes" įrodymo*, vien tik keršto sumetimais nuteista ilgiems metams kaleti. Uždarius Socialdemokratų partiją fašistai nori atimti galimybę partijai nelegaliai pradeti veikti ir tuo tikslu kellos dešimtys žymesnių socialdemokratų buvo suareštuota, partijos vadus Kairį ir Bielinį pastate po policijos priežiura. Paskutinemis dienomis apie 30 socialdemokratų buvo teisiama fašistinių budelių. 15 draugų, priešaky su drg Galiniu liko nuteisti mirti, o 14 draugų nuteisti visam amžiui sunkiųjų darbų kalejimo. Deka užsienio socialistų energingoms pastangoms Galinis ir kiti nuteistieji mirti draugai nebuvo nužudyti. Žmogžudžiai šį kartą neišdrįso žudyti, baime prieš užsienius šį kartą pasirode didesne, negu budelių noras lieti nekaltą kraują.

Kruvini fašistai įsivažiavę nebenori ir nebegali sustoti. Jau skelbiama apie naujus areštus, o „L. Aidas" giriasi net cielą bandą „plečkaitininkų" likvidavęs. Teroras dideja, aukų skaičius auga, kalejimų rusiai jau ir taip perpildyti dar labiau prisipildo, o žvalgyba vis dar iesko naujų aukų. Paskutinieji arestai aiškiai provokaciniai ir ypač tas provokacingumas matosi iš Paskevičiaus arešto. Paskevičius yra, arba žvalgybos auka, kankinimais priverstas prisipažinti prie Uscilos užmušimo, arba jis yra žvalgybos agentas, kurs tik del „svieto akių" pasieme ant savęs kaltę provokatoriaus užmušime, kad tuo budu galetų daugiau dar aukų žvalgybai nurodyti. Ar vienaip, ar kitaip, matome, kad žvalgyba siunta ir rengia vis naujas provokacijas, rija vis naujas aukas. Kur link eina musų kraštas? Kiek ilgai dar kęsime šlykstų žmogžudžių jungą? Juk kiekvienam galvojančiam žmogui turi buti aišku, kad terorui šitaip siaučiant dar keletą metų jį tures lydėti teroras ir iš priesingosios puses, o kraštas tures vis giliau bristi į reakciją ir sauvalę. Reikia ieškoti iseities, kuri šiuo metu gali buti tik fašistų nuvertimas. Kalejimai per daug jau yra pripildyti, kad galetų visus nekaltai kalinamus demokratijos šalininkus užlaikyti. Laiks padaryti galas voldemarinei žmogžudžių šaikai.

Sk.

Žvalgybos provokacija.

Mes kovojom, kovojam ir kovosim. Jokia reakcijos jega, jokie despotai tos kovos nesustabdys, nekalbant jau apie nykštuką Voldemarą. Mes žinom kokia galinga buvo Rusijos despotija, valdžiusi šimtamilijoninę darbo liaudį. Vis vien sutrupejo į šmotelius, ir tie valdovai, be abejo, niekuomet negrįš, nes jie dabar gali tverti karalystę aname pasauly. Musų nykštukas prieš galą griebiasi visokių priemonių nuslopinti suvargusią kovojančią liaudį. Bet be reikalo, Voldemare, tavo pastangos. Kol musų jaunų širdyse dega karštas laisves troškimas, tol vykdysim savo galinga ranka parašytą mirties dekretą tavo viešpatavimui!

Paskutiniu laiku pasirode spaudoj žinios apie areštus Kaune ir provincijoj. Priežastis areštų — neva tie žmones tureję rysius su politiniais emigrantais ir „gerai žinomu „plečkaitininkų" veikeju Jonu Bieliausku".

Pone Voldemare ir tavo žvalgybai 1927 m. gruodžio menesį sprukau į Latviją ir apsigyvenau joje. Budamas jaunas, vos 19 metų, jokių pragaistingų darbų nedirbau, bet per spaudą ir gyvu žodžiu kovojau už laisvę, kaip kovoja kiekvienas socialistas. Bet diktatoriams yra baisi ne tik granata, jie bijo ir laisvo žodžio, spaudos. Prieš pabegimą, kaip pasiutę šunes, siaute apie mane žvalgyba. Savo darbo pasekmingumui pasisamde mano pažįstamą tulą Joną Maskoliuną gyv. Aukštuosiuose Šančuose Nr. 23. Dabar jis tarnauja 2 pest. pulke, Šančuose, demoralizuodamas kareivius. Dar bunant Lietuvoj jis norejo išprovokuot mane, bet nenuvyko, nors buvau jaunas. Gaila buvo atsisveikinti su gimtuoju kaimu, bet vengdamas žvalgybos inkvizicijų 1927 m. gruodžio 7 dieną perejau Lietuvos sieną į Latvijos Demokratinę Respubliką. Latvijoj mane priemė ir sušelpe moraliai ir materialiai. Po mano pasprukimo, žvalgyba, kaip paprastai, eme niekuo nekaltus žmones tardyti, mušdama ir kankindama, kad prisipažintų, ką jie bendro turejo su manimi. Ir visai nekaltus 50 žmonių, jų tarpe net 10 moterų, tarde ir muše, nors jie nieko bendro su manimi neturejo. Žvalgyba ką nori, tą daro. Maskoliunas, jos agentas, ant ko buvo piktas, tą ir įtrauke į „plečkaitininkų" sąrašą, o veliau žvalgyba jau ir šaukia į Miško g-vę 13. Ten per naktis žvalgyba kelia inkvizicijas ir kankina niekuo nekaltus gyventojus.

Dabar žvalgyba pasigyre, kad ji esanti suemusi Kaune „plečkaitininkus", kurių tarpe yra suimti St. Olšauskas. Pr. Černiauskas, J. Gabrionis ir k. Tai yra ramus, jauni žmones sulig profesijos — du Aukštosios Technikos mokyklos mokiniai, kiti—dori pažangus ukininkai mano pažįstami. Bet rysių jokiu aš su jais nepalaikiau. Šie areštai yra gryna žvalgybos provokacija. Jos iniciatorius, be abejo, tas pats Maskoliunas. Jis 1927 metais išprokavo apie 50 žmonių to paties kaimo, kodel jis negalejo dabar suprovokuoti? Žvalgyba neturedama darbo turi padaryti provokaciją: sufabrikuoja, sugalvoja šifruotus laiškus, sugalvoja „rysius" su išguitais iš tevynes politiniais emigrantais „randa" nelegales literaturos, kad suareštavus keliasdešimtis žmonių. Tai yra eiline žvalgybos provokacija, kurią gali padaryti tik Miško g-vej Nr. 13.

Bet viskas yra niekis. Veltui, Voldemare, kankini nekaltus žmones. Mes kovojom, kovojam ir kovosim, ir tu, niekše, musų kovos nesustabdysi. Tavo išleistas įstatymas musų nebaido. Mes nesibijom mirties! Mikulskis, Mažeika, Miškinis, Nadzeika, keturi valst. liaudin. nužudyti, Vosylius ir ištisa eile sušaudytų, šimtai nekaltų žmonių kankinamų tavo kalejimuose, verčia tukstančius naujų laisves draugų stoti į kovą dar su didesne energija. Žinok, Voldemare, kad idejų nenuslopinsi. Ne tavo šunim pasiekti mus. Jus bijotes ir lapo, o mes nebijom nei tavo įstatymų, nei tavo sunų puolančių mus iš pasalų.

Mes su visa Lietuvos liaudimi dirbame ir jus, niekšai nepajegsite visų išgaudyt. Veltui jus niekšai tąsote, ir žudote nekaltus žmones. Savo žiauramais justik priartinsit sau galą.

Aš esu daugiau kaip tikras, kad ateis diena ir tu, Voldemare, žusi, bet už savo darbus, žusi kartuvese, kaipo žmogžudys — banditas.

Jonas Bieliauskas.

1929 m. VIII. 7.

Fašistinis rojus.

Fašistinio „Liet. Aido“ korespondentas aprašineja per kelius „L. A.“ nr. savo įspudžius iš Kauno sunk. darbų kalejimo; tik nemanykit, kad „L. A.“ bendradarbis iš patyrimo žino Kauno kalejimą. Visai ne. Fašistškas pisorelis kalejimo dar naragavo, nes jo smulkios žulikystes prie fašistų jam dar praeina dykai. Jei tikėti „L. A-ui“ Kauno kalejimas yra mažas rojus — yra kanalizacija, yra įvairios dirbtuves, yra knygynas, yra mokykla ir t. t. Šlykštu ir skaityti tuos melus, kuriuos fašistų laikraštis pasakoja apie laikinosios sostines katorgą. „L. A.“ minedamas kad Kauno kalejime, dabar yra sugrusta 1400 kalinių, sąmoningai užtyli kad normaliai jame gali tilpti 400 žmonių. Todel dabar žmones sugrusti kaip silkes smirdančiose kamerose su po 15 minučių į dieną po kiemą pavarinejimu (ką ir vadina „pasivaikščiojimu“). Utelių, blusų ir milijonų blakių edami, smarvej ir nešvarume paskendę, gyvena kaliniai fašistinej katorgoj, o „tautiškas“ pišorius kalba apie kanalizaciją ir panašius gerus dalykus. Tiesa, yra Kauno katorgoj kanalizacija, bet ne kaliniams. Prakeiktas „kibelis“ tai yra kalinių kanalizacija ir water-klozetai. Smirdanti zupe, juoda kaip dumblas, „iš cystų rugių“ duona, srutų spalvos kava ir sukirmijusios mesos gabalelis retkarciais tai yra kalinių maistas Kauno kalejime. Reikia buti begedžiu melagiu, kad pliaukšti nesąmones apie rojų kalejimę. Tik vienu žvilgsniu kalejimas yra „rojus“, tai butent politines „laisves“ atžvilgiu. Kalejime politiniai kaliniai moka apsisaugoti nuo voldemarinių šnipų ir politinių kamerose viešpatauja pilniausia „žodžio laisve“. Fašistinej Lietuvoj žmogus tuo žvilgsniu jaučiesi daugiau nelaisveje negu Kauno ar kokiame kitame kalejime.

Fašistinis melagis Kauno kalejime mato tik sviesias puses, reikia tiketis, kad jam dar bus lemta pamatyti Kauno kalejimą iš „tikrosios puses“, butent iš vidaus. Šiaip jau „Lietuvos Aido“ pasakos apie Kauno kalejimą primena man vieną „aukštą“ poną, kurs 1926 m. lankė Šiaulų s. d. kalejimą ir informavosi apie kalinių gyvenimą. Pasiinformavęs del įvairių dalykių „aukštas ponas“ galų gale paklause viršininko padejeją p. Z. Baltušauską o kaip lytiniai kalinių reikalai esą tenkinami. Viršininko padejejas pagalvojes atsake „o gi per langą“, matyt, turedamas galvoj vyrų ir moterų pirštų ženklais susikalbejimus per langus. „Aukštas ponas“ taip ir užsiraše. Fasistinis „Lietuvos Aidas“ matomai „per langą“ gauna savo informacijas todel ir pliauškia niekus. Kada Lietuvos liaudis nusikratys fašistinį brudą, tada ne vienas „L. A.“ bičiulis už vagystes ir žvalgybiškus darbus tures progos pažinti Kauno katorgos rojų. Jiems ten bus ir dirbtuves, ir knygynas „keliąs kalinių dorovingumą“ ir mokykla ir net Water — klozetai. Tada įdomu bus išgirsti jų nuomonę apie Mickevičiaus „akademiją“.

Kalinys.

Karosas areštuotas.

Žymus visuomenes veikejas, Eltos bendradarbis p. Karosas tapo suareštuotas, o fasistinis. L. Aidas“ jį jau ir „pleckaitininkų veikeju“ spejo pakrikštyti. Apie p. Karoso suemimą vaikščioja visokių gandų, vienas už kitą durnesnių. Žvalgybos organai paleido žinią, kad pas Karosą rasta „Pirmyn“ ir net straipsnys parengtas siųstį į „Pirmyn“, o kai kas sako, kad jis norejęs net pasikesinimą prieš kelnių kišenes diktatorių Voldemarą rengti. Pasakos, kad p. Karosas siuntinejęs žinias į „Pirmyn“ perdaug yra durnos, kad joms kas galetų tikėti, o kad pas jį galejo rasti „Pirmyn“ tai visai nera ko stebetis, nes „Pirmyn“ ir „pats“ šunsnukis Voldemaras skaito, tai kodel aukštas telegrafo agenturos valdininkas negaletų „Pirmyn“ skaityti. Kokios priežastys p. Karoso areštui nebutų nurodomos, pats areštas yra labai charakteringos žvalgybiškai sistemai viešpataujančiai Lietuvoje. Pasakoja, kad žinomas parsidavelis, zakristijoniškas aristokratas Turauskas, tuoj po paskyrimo jo Eltos direktorium, pradejo esti Karosą. Veliau p. Turauskas, sako, pasikviete Miškų g vę 13 nr. talkon ir bendrai nutarę „priesvalstybinį galvalą“ likviduoti. Turauskas po aresto stengiasi likti nuošaliai, bet daug kas jį jau dabar pirštais rodo. Reikia tiketis, kad tardymo davinių žvalgybai nepasiseks šį kartą paslepti ir visuomene tures progos sužinoti ar yra bent koks pamatas kaltinimui p. Karoso, ar visas įvykis yra tik Turausko su Voldemaro šunimis išgalvotas smugis nepatinkamam asmeniui.

Kauno Krt.

Lietuvos visuomenės idealai.

(Futuristine poezija)

— Idealai mano brangus, kilnus, šventi!...
Šaukiu aš kanuolių šuvio staugimu.
Tevynes meile... Seile..
Nusispiaut ..
Teisėjai — bausmių meisteriai...
Policmeisteriai ..
Fasistų „įstatymai“...
Zmonių dejavimai...
Mirties bausmes...
Naujų kalėjimų statymai...
Supelėję visuomenes nusistatymai...
— Idealai mano brangus, kilnus, šventi!..
Šaukiu aš dinamito sprogstančio trenksmu...
Teisybe — nulis...
Sypsos apskritas menulis...
Ant saules juodos demes...
„Tautos vadu“, nuodemes...
Visur varžytynes,.. Protestai...
Vekseliai... Litai .. Kvitai...
Biskvitai..
Bankrotai..
Tautininkų atbukę protai...
Kaune šampano, likerio klanai..
Kumpiai, skilandžiai.,.
Šviesios naktys...
Nuogos mergos...
Doleriai plaukia dovanai.,.
— Idealai mano brangus, kilnus, šventi!...
Šaukiu aš užkimusio minosvydžio balsu...
Scena... Uzdanga —
Niekas nemato... ,
Pudruoti snukiai...
Šilkai...
Prabanga ..
Pinigai plaukia lyg banga ..
Duksta šetonai.,.
Moterų sijonai —
Nepadengia apvalių blauzdų..
Milijonai...
Alkanų žmonių
Klauso, kaip vyskupai...
Pralotai...
Kunigai...
Apie dorą staugia...
O patys panas smaugia...

Pluvijus.

Toks likimas laukia diktatorių.

Skuodas. Vienas buvęs diktatorių saikos didelis šulas jau dreba iš baimes. Visiems daug girdetas juodsnukis žmogžudys Plechavičius, pasižymejęs nekaltų žmonių kankinimu ir žudymu, pasijuto staiga bejegis. Vieną gražų liepos men. vakarą Plechavičius besivalkiodamas susitiko tulą pilietį Baužą Adolfą, kuris visai drąsiai į Plechavičių prakalbejo: „Gana tavęs bijoti, gana nekaltų žmonių žudymo. Prišaudei tu keleta desetkų musų brolių, dabar už tai užmokesi".

Plechavičius persigandęs griebėsi už revolverio ir šaukdamas pasileido begti į policiją. Policija, kaipo buvusiam Voldemaro talkininkui Lietuvos žmonių kankinimuose pagelbą suteikė ir aną pilietį suėme, o veliau jis buvo išsiųstas visam fašistų valdymo laikui į Varnių koncentracijos stovyklą.

Įvykis su Bauža Feliksu rodo, kad net krikščionys demokratai nebegali jau pakęsti fašistinių begedžių šeimininkavimo. F. Bauža yra krikščionis demokratas, bet matomai ir jam įgriso jau vilkti fašistų jungas. Jei Bauža anksčiau butų išdrįsęs Plechavičių taip užgauti, jis butų gavęs kulipką be ilgų kalbų, o dabar jam užteko tiktai Varnių. Žmones pradeda nebebijoti, o tatai yra tikras žingsnis prie galo, nes kai žmones nebebijo, tada diktatoriai pradeda bijoti. Žinoma neužtenka Plechavičių vadinti tikru vardu, bet reikia su juo tinkamai ir pasielgti. Kai diktatorius pradesime kaip šunis mušti, tada atcis jų paskutines dienos ir Lietuva bus nuo to brudo apvalyta

P. M.

Pastabas prie pastabų.

Fašistai turedami, deka leitenantų cenzurai, spaudos monopolį, dažnai giriasi „nuveiktais darbais". „L. A." 165 nr. Gustainis užsigeide pasigirti Lietuvoje viešpataujančia „socialine taika" Anot fašistų Lietuvoje viešpatauna „socialinis teisingumas" ir „socialine taika". Visame pasauly vyksta luomų varžytynes, darbo ir kapitalo kova, tik palaimintoj Lietuvoje viešpatauja „taika" ir „teisingumas". Jei tiketi fašistams, Lietuva pasidare palaiminta šalis — darbininkai yra patenkinti savo buitimi, dvarininkai ir pramonininkai atsisake nuo darbininkų išnaudojimo, visi luomai padare taiką ir net fašistiškas policininkas atsisakė nuo kyšių.. Pernai buvo nederlius, samdininkai buvo nuo puses vasaros atleidžiami iš darbo, bet jie nebadavo ir nešalo per žiemą, bet patenkinti laimino išmintingą Voldemaro valdymą. Stebies žmogus, iš kur fašistai ima drąsos girtis kaip tik tuo, ką jie turetų kuo dauglausiai slepti. Juk per visa fašistų valdymo laiką raudonu siulu eina ne „taika", bet socialinis karas. Uždraudus darbininkams organizuotis ir streikuoti jie buvo atiduoti pramonininkų begaliniam išnaudojimui. Panaikinus įstatymus, saugojančius kumečius nuo dvarininkų išnaudojimo, kumečiai pateko į tikrą baudžiavą? Pakeitus lig. kasų įstatymą darbininkams buvo užkrauta sunki, veik nepakeliama našta. Sustabdžius žemes reformą, grąžinant dvarininkams žemes bežemiai neteko vilties nors kada nors įsikurti savarankiuose ukiuose. Apmokant dvarininkams už nusavintas anksčiau žemes ant naujakurių bus uždeta sunki išperkamųjų mokesnių našta. Pakelus netiesioginius mokesnius ir muitus platieji darbininkų ir valstiečių sluoksniai liko apkrauti nauja našta. Padidinus išlaidas fašistiniams karininkams papirkti, policijai ir šnipams apmoketi, lešos juk buvo imamos ne iš Smetonienes „duosnios" rankos, bet iš liaudies kišenes. Savivaldybių įstatymas atima biednuomenei visas pilietines teises palikdamas jai visas valstybes naštas. Kur čia taika? Badaujantieji žiemos metu bedarbiai; tukstančiai emigruojančių į užjurius; nuskurę, prasiskolinę lupikams valstiečiai ar tai vis taikos, ar socialinio skurdo ir socialinio karo rodyklys?

Teroru, šaudymais ir kalėjimais paslekta tyla nera taika, bet tyla pries audrą. Lietuvos fašistai veda socialinį karą su Lietuvos darbo liaudimi. Visur yra protegojami dvarininkai, tautiškieji šimtamargiai, miestų buržuazija. Liaudis pavergta, beteise, mokesniais apkrauta ir fašistinių budelių jodoma. Tą visą liokajus Gustainis vadina „teisingumu" matomai turedamas galvoj turtingųjų klasių „teisingumą". Darbo liaudis tą „teisingumą" matuoja savo mastu ir atejus išsilaisvinimo valandai teisingai atsimokes fašistiniams budeliams už visas skriaudas ir paniekinimus.

* * *

Fašistai giriasi ne tik viešpataujančia Lietuvoj tyla, bet ir begaline „tautiskos" budelių vyriausybes „tolerancija". Atvažiavus ištiželiui Smetonai į Siaulius du apygardos teismo nariai išvažiavo savo reikalais, o „L. A." jau rekia, kad situodu teiseju esą įžeidę Smetonos raguoto majestoto didybę. Fašistų „tolerancija" noretų uždrausti teisėjams apleisti gyvenamas vietas, vien tik todel, kad Užpaliu sarlatanas tose vietose „teikiasi" atsibaladoti su savo žvalgybinių saika. Fašistų „tolerancija" nežino ribų. Visoks „nepatikimas" elementas metomas iš valstybinių įstaigų; gelžkeliuose, pašte, mokyklose eina fašistinis „valymas", visi kas padoresnis metomi lauk, o fašistai giriasi savo begaline „tolerancija". Veltui klausti fašistinių galvijų, kur jųjų geda, kur jausmai. Gedos jie neturi, o jų jausmai senai nekalto kraujo jūroje nuskandinti.

* * *

„L. A." redaktoriai dažnai rimtu tonu pasako demagogiškų pamoksių. Rugpiučio 1 d. nabagas Gustainis griebiasi slykščiausios demagogijos ir vis su tikslu apjuodinti S. Seimo priimtąją konstituciją ir pakeliui „išplakti" krikščionis demokratus. Anot Gustainio senoji konstitucija buvusi kalta, kad koks tai komunistas Lietuvos generolui Bulotai kepurę numušęs. ir tai dar Bistrui valdant (1926. VI. 13 d.). Krikščioniškas „Rytas" rugpiučio 1 d. šventė, matomai, tuo noredamas pabrežti savo opozicingumą Voldemaro šaikos valdžiai. Supykęs „L. A." už tai drožia kademams pamokslą ir pagaliau kategoriškai siulo. „Jei jus norit bent siek tiek pakelti savo autoritetą vyriausybes akyse, turite tuojau keisti savo politinio veikimo metodus". Gustainis nebutų Voldemaro skalikas, jei jis nerėktų kur reikia ir nereikia apie „lenkų agentus". Ir krikščionis demokratus sitas „švarus" ponaitis įtaria, kad jie norį „Lietuvą lenkams išduoti". Kaipo įrodymas sitokios išdavystes, Gustainio manymu, yra faktas, kad kademai viesai nepasmerkia politines emigracijos, kuri „narsiam" Voldemaro plunksnagraužiui neduoda ramiai rieblių honorarų virškinti. Vargšai tie krikščionys, juos smerkia už tai, kad jie nesmerkia, o pasmerkti tikruosius Lietuvos niekintojus fašistus cenzuriniai leitenančiokai jiems kaip tik ir neleidžia.

* * *

Katalikiškas „Rytas" nurodo keletą „naujos eros" išdavų Lietuvos gyvenime. Štai kokios tos išdavos:

„Susirgimai veneros ligomis 1928 m. dvigubai padidejo; alkoholio vartojimas Lietuvoje tuo pat laiku pašoko". Paminejęs įvairius pasikeisnimus „Rytas" tęsią—„1927—28 m, Lietuvoje eme plisti pornografine literatura. Tuo pat laiku įvyko stambiausios pinigines 4 aferos".

Buvusieji „naujosios eros“ garbintojai viešai tvirtina, kad *venerines ligos, alkoholizmas, pornografija ir vagystes tai yra tikras fašistines eros laimėjimas*. Jei prie to pridėti „Ryto“ peikiamą perseki jimą demokratiško nusistatymo žmonių, visuomenes mulkinimą ir panašias „tautiškos“ vagių valdžios darbelius, tai turesime vaizdą, kaip krikščionys šiuo metu vertina kruvinojo šuns Voldemaro viešpatavimą.

Žydų pogromos Slabadoj.

Voldemaro „geležinis vilkas“ pradeda kas kart pykčiau siausti. Neatsakomingų vilkų banda jaučiasi Kaune, ir kai kuriuose provincijos miestuose, padeties seimininkais. Fašistų valdžia nieko nedaro „patriotiškoms“ bandoms suvaldyti ir net, kiek galima speti iš policijos ir valdžios elgesio, matosi, kad fašistai patys „patriotiškas“ bandas paragina prie teroro. Rugpiučio 1—2 naktį įvyko žydų pogromas Slabadoje prie Kauno. Pogromščikai ginkluoti revolveriais ir net karabinais (iš Šaulių S gos) apdaužė gatveje daug žydų, tarpe kurių yra ir labai sumuštų. „Žydų Balso“ atstovas lankesi pas Voldemarą pranešdamas jam visą įvykį, bet ką padarys Voldemaras savo garbintojams ir ramsčiams. Po kelių dienų tas pats „Ž. Balso“ pranesejas buvo nubaustas komendanto už įdejimą į laikrastį savo pasikalbejimo su Voldemaru (cenzura praleido, komendantas nubaudė!) Fašistinių bandų sauvale Voldemarui prieš užsienius gal ir sudaro kiek nemalonumų, bet užtat vidaus politikoj fašistai tokias bandas patys organizuoja ir jųjų pagelba terorizuoja sau nepatinkamus asmenis. Po atentato ant Voldemaro žvalgybinių „džiaugsmo“ mitinge žmogžudys, buvęs čekistas, o dabar žvalgybininkas Čepla viesai agitavo eiti išpiauti visus socialdemokratus, o dabar to paties Čeplos banda užpuolė ant beginklių žydų ir juos musa, tuo tarpu kaip policija žiuri ir nieko nedaro, kad pogromščikus sulaikius. Lietuvos fašistine valdžia savo viešpatavimą iki šiol reme kariška jega ir žvalgybos žiauriu teroru. Dabar pradeda vis dažniau pasireikšti organizuotų visuomenes atmatų bandos, kurios valdžios remiamos „tautiškai“ sauvaliauja ir terorizuoja beginklius žmones.

B. K.

Dirbkime atsargiai ir tiksliai

Nelegalus priesfašistinis darbas reikalauja daug energijos ir mokejimo. Pasistateme sau už tikslą atstatyti demokratinę tvarką Lietuvoje, o del to turime suorganizuoti tokią pajegą, kuri galetų nuversti fašistų jungą. Jau 3-i metai kaip fašistai Lietuvoj stiprinasi: kuria savo organizacijas, plečia ir „tobulina“ šnipų ir provokatorių tinklą, valstybes aparatą čistija nuo „neištikimų“ žmonių. Dabar visur jau pilna fašistų agentų, ar bent nuo fasistų priklausomų silpnadušių, kurie su mielu noru pasitarnaus fašistams ir jei tik kur gales išduos priešfašistines organizacijos veikejus. Todel reikia dirbti su didžiausiu atsargumu, kad neįkliuvus. „Pirmyn“ jau buvo daug kartu rašyta apie konspiracijos reikalą. Atsargumas yra rekalingas ne tik asmeninei apsaugai, bet ir musų visas darbas reikalauja, kad draugai dirbtų kaip galima atsargiau. Kartu reikia dirbti ir tiksliai. Pavyzdžiui, yra paskirtas pasimatymas gal pusvalandžiui laiko, bet vienas iš draugų neateina ir kitam praleaukus 2 valandi tenka eiti namon neatlikus reikalo. Toks apsileidimas nelegaliame darbe yra visai nepateisinamas ir nedovanotinas. Kiekvienas darbas sutartu, arba paskirtu laiku turi buti atliktas. Kitaip statoma save ir visą musų reikalą pavojun. Atsargumas ir punktualumas yra pirmutine pasisekimo sąlyga. Kai kur draugai nusiskundžia, kad nugabenta literatura laiku nera pajimama, kiti vel nusiskundžia negalį sulaukti literaturos. Vis tai yra apsileidimo pasekmes, kurios musų darbui begalo kenkia. Draugai organizatoriai ir vykintojai turi tą atsiminti ir visomis pastangomis naikinti apsileidimą iš musų tarpo.

J. K.

Pasaka apie emigrantų skilimą.

„Vytis“ lenkų lietuvių dvarininkų laikrastis karts nuo karto paleidžia paskalas apie emigrantus. Nesenai „Vytis“ paskelbe, kad emigrantai suskilę net į tris grupes, esą viespatauja nusiminimas, noras grįžti į Lietuvą ir t. t. Del „Vyties“ neverta kalbeti, nes mes gerai žinome kodel jie leidžia visai netiketinus melus apie emigrantus. Įdomiau yra faktas, kad Kauno laikraščiai paskelbia „Vyties“ melus su Eltos dar melagingesniais prierašais. Elta sako, kad emigrantai nori pasinaudoti paskutiniu Voldemaro įstatymu ir vykti Lietuvon. Įdomu butų išgirsti ar daug jau grįžo? Musų žiniomis kol kas ne vienas emigrantas į Lietuvą del to „įstatymo“ dar negrįžo ir negali grįžti, nes tas „įstatymas“ iš grįžtančiųjų reikalauja tapti šnipais, savo draugų įdavejais. Nieko stebetina, jei emigrantai nori grįžti į savo ukius, pas savo šeimynas, pažįstamus ir t. p., bet bereikalo fašistai tikisi, sulaukti išdavikų. Voldemaro šaika mane paspekuliuoti emigrantų issiligimu namų ir pažadejus „laisvę“ pasigaminti sau snipų. Kas liečia emigrantų skilimą mums toks yra nežinomas, nežino to ne „Vyties“ „informatoriai“, kurie sistematiškai apie emigrantus meluoja. Kodel meluoja dasiproteti nesunku, ypač žinant p. Žukauskus, Ambroziejus ir panašius „bendradarbius“. Kauno opozicijos laikraščiai deda visokius melus apie emigrantus, bet daro tą tik tiek, kiek Elta tų melų jiems patiekia. Patys jie dar melų negamina, bet fašistų išgalvotus skleisti nesigedi. Tokia jau bekaule opozicine Lietuvos spauda, yra greit jie patys save prades smeižti, nes jei Eltoj bus, „L. Žinios“ su „Rytu“ „lojališkai“ pagal Eltą ir save tures aploti.

Emigrantas.

Internacionalas protestuoja.

Liepos 28—29. Internacionalo Vykdomas Komitetas apsvarstęs pranešimą apie terorą Lietuvoje isnese rezoliuciją, kurioje kviečia visas socialistines partijas daryti kas tik galima, kad nuteistieji Galinis ir kitų butų paliuosuoti. Laikas ir labai laikas, kad socialistinis Internacionalas pasižiuretų arčiau Lietuvos fašistų siutimui. Mes esame tikri, kad Internacionalas ir atskiros socialistines Europos partijos gali surasti priemonių suvaldyti įsiutusią Voldemaro budelių bandą. Lietuva, kaipo maža valstybe, nors ir fašistinių jurgių valdoma, negali sau, pavelyti liuksuso, kaip Mosolini, smaugti demokratus, šaudyti visai nekaltus žmones. Demokratų, o juo labiau socialistų valdomos valstybes gali padaryti į Voldemaro šaiką spaudimą ir jau turime tokio spaudimo rezultatus, o tatai yra nesaudymas nei Galinio nei kitų su juo kartu nuteistų socialdemokratų.

J. K.

Iš emigrantų gyvenimo.

Laiškas iš Saksų.

Nuo birželio 18 d. esu Vokietijoj. Dirbu dvare. Darbas nelabai sunkus ir pakenčiamas, taip jog, jei nebučiau vienas, butų daug geriau negu Lenkijoje. Gaunu į dieną 3 markes ir maistą, kurį pač am reikia virtis. Bet kad darbas ne perdaug ilgas — dirbame 10 valandų—tai paspeji ir išsivirti, nors ir nevisada. Dabar pas mus rugiapiu e, tai darbo turi tiek, jog nebelieka kada valgio išsivirti, bet reikia tenkintis sausu. Rugius p'auname ant akordo, butent, ant murgo, už kurio nupiovimą moka su rišike 5, 50 m., per dieną gali nuplauti mažiausia 2, o daugiausia 3 murgus.

Vokiečiai į lietuvius čia neblogai žiuri ir net norlau kaip lenkus i darbą ima. Aš esu vienas tarp 130 darbininkų lenkų.

Jei kas mano vykti į Vokietiją, tai tepalaukia pavasario, o pavasarį, taip apie balandžio pabaigą nors ir daug atvyks, visi čia darbo susiras. Tik, žinoma, ne Rytprusiuose, bet Saksuose.

P. Mat.

Red. prierašas. Darbo sąlygos Saksuose aišku iš drg. Mat. laiško. Jos pasirodo geresnes negu kiti draugai Rytprusiuose turi. Paprašysime, kad visi draugai prisiųstų redakcijon savo kiek galima platesnį aprašymą darbo sąlygų, uždarbių ir galimumo darbo gauti. Fašistų diktatura privertė mus bastytis po įvairias šalis, vieni geriau, kiti blogiau įsitaiseme. Kai kurie musų draugų skursta del to, kad nežino kur galima greičiau darbo gauti, nežino darbo sąlygų „Pirmyn" galetų suteikti žinių. kai kuriuos įdomesnius pranešimus but galima spausdinti, o vienas kitas tuo galetų ir pasinaudoti. Dažnai, bekeičiant vietas, pasimetama vienas kito adresai ir del to negalima susirašineti. Norintieji per „Pirmyn" gali ar savo adresą paskelbti, arba paieškoti kitų draugų. Redakcija visuose tokiuose atsitikimuose su mielu noru patarnaus.

Red.

KORESPONDENCIJOS.

Kaišedorys. Musų apylinkej fašistų gaujos jau smunka. Pastaruoju laiku vaikščioja visi nusiminę lyg žemę pardavę. Apimti baimes žvalgybininkai ir šnipai nebenakvoja savo butuose, bet ant nakties kraustosi pas pažįstamus žmones. Tie judosiai ant tiek pagauti „strioko", kad bijosi savo šešelio Viešame gyvenime, kaip pavyzdžiui vakareliuose ar kur kitur jie visiskai nedalyvauja. Niekas su jais nenori susitikti, nekalbant jau apie rankos padavimą. Mes jaunieji daugumo jų labai gerai pažįstam, registruojam į tam tikrus lapus jų darbas ir kaip tik kas iš tų judosių turi lape tris pliusus, tam duodam amž nas „atostogas".

Nors musų veikimui sąlygos nelengvos, bet po truputi judam. Gaunam laikraštį „Pirmyn", priesfašistiniu atsišaukimų ir brosiurų. Siaip pas mus organizacine tvarka ir drausme gera. Rev. P. buriais vadovauja atsitarnavę kariai. Kitų burių draugus norečia įspeti, kad jie butų atsargesni su provokatoriais, kukius žvalgyba stengiasi įkišti į musų revoliucinę organizaciją. Jei tik biski kuris butų įtartinas, tuojau reikia su juo nutraukti rysius, o susekus ir nustačius jo žalingus organizacijai darbus — šauti žemen. Nuo provokatorių apvalyti organizacija galima tik tokiu budu.

5 Rajono 7 Būrio Vadas.

Vievis. Niekur gal nera tokios peklos, kaip pas mus. Tie vadinami musų „tautininkai" tai kai pesiutę šunes laksto po apylinkę ieškodami „priesvalstybinių", griebia visus, kas tik po ranka pakliuva. Bemaž kiekvieno kaimo suareštuotas visas jaunimas. Šitokio gyvenimo kaip dabar, pas mus dar nebuvo nei prie ruskio žandarų, nei vokiečių okupacijos laikais.

Pastaruoju metu į Vievio apylinkę yra atvykę šaulių buriai, kurie eina policijos ir žvalgybininkų pareigas. Besivalkiodami po miškus girti policininkai arba ir iš tų pačių šaulių kas nors iššauna, tuojau pasigirsta šuviai iš visų kampų na ir žinoma prasideda ablava ant „plečkaitininkų". Sugriebę bedirbančius savo laukus žmones veža į Kaišedorius ten „betardydami" gerokai primusa, o veliau pale džia.

Tas viskas žmonem taip įkirejo, kad ir ramiausio budo ukininkai sako, kad tą brudą (fasistų valdžią) reikia kuo greičiausiai pašalinti. Yra daug šeimynų, kuriose bepaliko tik seniai ir vaikai Visi jaunesnieji sukišti į kalejimus, ištremti į Varnius, arba išsiųsti į kitą apskritį ant „poselenijos" po žvalgybos ir policijos priežiura. Kai kam iš ukininkų nera kas laukų dirba, o biednųjų seimynos ir is viso palikfos be duonos, nes atimti jų maitintojai.

Ir šitaip pas mus elgiasi su gyventojais ne kokie nors azijatai, bet lietuviai, kurie save vadina „tautiška vyriausybe"!

Vievio žarguolis X. Y.

Del L. S. D. O. U. konferencijos.

Rugsejo m. 9 d. sueina lygiai du metai, kaip po nepavykusio Lietuvos darbo žmonių sukilimo pries fašistus, prasidejo masinis žudymas žmonių krasto viduje ir pirmutiniai skaitlingi buriai Lietuvos piliečių atsidūrė svetimose valstybėse, kaipo politiniai emigrantai. Nuo tuo laiko politinių emigrantų skaičius kas kart didejo ir iki siai dienai Lietuvos darbo žmones, vengdami fašistinių kalejimų ir kartuvių, nesiliauja iš Lietuvos plaukę. Šimtai politinių emigrantų blaskosi po Latviją, Lenkiją ir Vokietiją. Politinę emigraciją sudaro aktingiausi Lietuvos visuomenes nariai, demokratinės santvarkos gynejai, kovotojai už Demokratinę Lietuvos Respubliką.

Tai kovai ir darbo žmonių laisvei. daugiausia aukų yra sudejusi Lietuvos Socialdemokratija. Tad ir politinių emigrantų tarpe yra žymiausi ir veikliausi Lietuvos socialdemokratų grupe. Gyvendami svetimose valstybese Lietuvos Socialdemokratai yra susiburę į savo partinę organizaciją ir visais prieinamais budais veda kovą už išvadavimą Lietuvos Respublikos iš po kruvinųjų fasistų jungo. Toji kova yra nepaprastai sunki, nes gyvenant svetimose valstybesa tenka sutikti ir nugaleti daug visokių sunkumų. Be to, Lietuvos fašistai deda dideles pastangas musų organizaciją iškrikdyti, veikima paraližuoti. Tam tikslui jie su priemonemis nesivaržo. Neskaitant įvairių šmeižtų, provokacijų, Lietuvos fašistai tiesia savo kruvinus nagus į svetimas valstybes, kad veiklesnius politinius emigrantus isnaikinus fiziniai. Bet pakol kas tas nekaip vyksta. Ir nežiurint didelių sunkumų, Lietuvos Socialdemokratų Organizacija Užsieny ne tik yra gyva, bet parodė ir nepaprastą veiklumą. Iki šiam laikui yra išleista ir išplatinta Lietuvoj virs 300.000 įvairių laisvos spaudos ekz. surinkta ir pasiųsta Lietuvon apie 10.000 litų aukų kaliniams ir suselpimui fasistais nužudytų laisves kovotojų seimynų; parupinta dokumentai ir darbas apie 150 polit. emigrantams ir daugybe kitokių reikalų atlikta.

Čia reikia pažymeti, kad tie visi darbai buvo atlikti dėka demokratijos paramai tų kraštų, kuriuose politiniai emigrantai gyvena.

Šaukiamoji Vilniuje rugsejo 7—8 d. metine Organizacijos konferencija tures nustatyti tolimesnį veikimo planą, kovos taktiką, bei aptarti emigrantų medžiagines bukles klausimą. Žinoma, svarbiausis klausimas tai bus tolimesne kova už atstatymą Lietuvoj demokratines santvarkos.

Juozas Paplauskas.

Konferencijai besiartinant.

Treti metai fašistinio viešpatavimo sukelia daug klausimų, kuriuos verta bus musų organizacijos konferencijoj išsiaiškinti. Kiek daug jau vilčių per tuos 3 metus nuejo niekais. Kodel? Kur priežastys, kad iki siol dar Lietuvos liaudis nenumeta nuo savo sprando saujeles parazitų fašistų? Reikia kartą ir tokius klausimus panagrineti ir jei galima butų juos išsiaiškinti, manau, daug jie prisidetų prie nutiesimo musų tolymesnes kovos linijos.

Lietuvoj dažnai pasikartoja teroro aktai iš revoliucionierių puses. Tokie teroro aktai priešfašistinems organizacijoms nieko neduoda ir paties priešfašistinio veikimo nesustiprina. Fašistų asmeniniu teroru taip pat nera ko tiketis nuversti. Reiškia, teroras nera tinkama priemone kovai pries fašistus. Konferencija apsvarsčiusi tokį klausimą turetų del jo pasisakyti ir manau, kad toks pasisakymas butų išgirstas ir draugų Lietuvoje, kurie dabar dažnai dirba savo atsakomybe, net nesusižinoję su artimiausiomis centrinemis įstaigomis ar jų atstovais. Iš viso klausimas priešfašistinės kovos priemonių tektų plačiau apsvarstyti.

Musų konferencija renkasi svetur, esame išblaškyti po įvairias šalis, todel tenka pasitarti ir savais grynai „emigrantiškais" reikalais. Fašistine Lietuvos valdžia is apmaudo, kad mus negali kalėjimuose pudyti, stengiasi kiek tik kur galedama politiniams emigrantams pakenkti. Pavyzdžiai visiems yra žinomi, o paskutinieji įvykiai Latvijoje perdaug aiškiai parodo Voldemaro kelius. Kruvinas erke Voldemaras, kad galetų visiems emigrantams uždraustų gyventi Vokietijoj, Latvijoj ir suvaręs visus į Lenkiją šauktų, kad stai, girdi, Lietuvos pardavikai pas lenkus nubego. Aptarti savo kailio reikalus, savytarpes pagelbos ir savyšalpos galimumus yra butinai reikalinga. Kiek iki šiol paaiskejo geriausiai laikosi tie emigrantai, kurie sugebejo Vokietijoj ar Latvijoje susirasti darbo, bet užtat tose šalyse su dokumentais ir su darbo susiieskojimu yra sunkiau. Lenkijoj nors nedaroma sunkumų darbo ieskant, bet užtat uždarbiai yra menkesni ir todel sunkiau yra versties. Konferencija pades pasidalyti informacijomis o gal veliau galesime viens su kitu gyvesnius palaikyti santykius ir geriau viens kitą painformuosime apie darbo sąlygas, o jei kaip, ir galimybes surasti darbo. Tikiu, kad atsiras ir daugiau klausimų, kuriuos konferencijoj galesime pasvarstyti.

Kazys V.

Darbininkai tik savo jėgomis pasitikėdami gali pasiliuosuoti iš fašistines vergijos!

Voldemaro čeka.

15 žmonių nuteista mirtł. 14 nuteista iki gyvos galvos sun. darbų kalejimo. Visus teise karo lauko „teismo" budeliai Šiaulių sunk. darbų kalejimo koridoriuj, bet niekas iki siol nežino nuteistųjų pavardžių. Žvalgyba neskelbia, ką karo lauko „teismas" pasmerke mirti. Patylomis, be viešumos, be liudidinkų, be gynejų, be apeliacijos du budeliai karininkai (vienas alkoholikas rusas, kitas išsįgimęs latvis) ir 2 nugirdyti ir papirkti kareiviai nuteise mirti 15 žmonių ir iki šiai dienai nuteistųjų pavardes nera žinomos. Patylomis samdyti žmogiški iš matos žudo nekaltus žmones. Tai yra „tautiškos vyriausybes" „tautos vienybes" vykdymas. O visuomene tyli...

VISIEMS LIETUVOS SOCIALDEMOKRATŲ ORG. UŽSIENY DRAUGAMS

PRANEŠIMAS.

Š m. rugsejo men. 7—8 d. Vilniuje šaukiama Lietuvos Socialdemokratų org. užsieny konferencija.

DIENOTVARKE:

1) Pranešimai:
   a) Vykdomojo Komiteto,
   b) atstovų nuo organizacijų bei grupių,
   c) spaudos komisijos.
2) Politinė situacija Lietuvoje;
3) Del Lietuvos Socialdemokratų Partijos likvidacijos;
4) Emigracija ir kova už demokratinę tvarką Lietuvoje;
5) Ekonomine emigrantų padetis;
6) Rinkimai Vykdomojo Komiteto;
7) Sumanymai.

Atstovu renka įregistruoti ir Vyk. K-to patvirtinti nariai bei kandidatai. Atstovavimo norma: Organizacijos turincios iki 16 narių ir kandidatų renka vieną atstovą, turincios 17 — 26-du atstovu, 27 — 36 trys atstovus ir t. t. Atstovu gali buti tik tikrasis org. narys, turintis nario knygelę.

Nurodyta tvarka turi teisę siųsti atstovus ir draugai nesudarę vietoje L. S. D. O. U. organizacijos, bet siuo atveju reikalinga surinkti po įgaliavimu nemažiau 10 org. narių bei kandidatų parašų.

Butais ir maistu atstovus konferencijos metu aprupins Vyk. K tas.

Kviečiame visus organizacijos draugus susirupinti konferencijos reikalu ir aktingai joje dalyvauti. Išrinktųjų atstovų skaičių ir jų pavardes prašome pranešti Vyk. K-tui nevellau rugsejo 1 d.

Lietuvos Socialdemokratų Organizacijos Užsieny

Vykdomasis Komitetas.

Ats. Redaktorius ir leidėjas: Stasys Dainauskas. Spaustuve „ZORZA" Vilniuje.